

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Економічний факультет
Кафедра теоретичної і прикладної економіки
EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM (ECTS)
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ
2019/2020

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
першого (бакалаврського) рівня

Івано-Франківськ 2019-2020

Зміст

1. Загальні відомості про факультет та кафедру теоретичної і прикладної економіки
2. Перелік напрямів та спеціальностей з підготовки фахівців на факультеті із зазначенням ліцензованого обсягу прийому.
3. Умови для навчання
4. Основні методи та форми навчання, викладання та оцінювання що використовуються на кафедрі теоретичної і прикладної економіки
5. Графік навчального процесу. Навчальний та робочий навчальний план спеціальності
6. Анотації дисциплін
7. Фахове спрямування та кваліфікаційні вимоги до фахівців. Опис результатів навчання.
8. Глосарій термінології з навчальних дисциплін.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

1.1. Адреса: вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000

тел.: (0342) 55-32-32

e-mail: ekon_dek@pnu.edu.ua

Інформація про склад керівних органів факультету:

Декан економічного факультету:

Благун Іван Семенович – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

тел.: (0342) 55-32-32

Заступники декана:

Шкроміда Віталій Васильович – кандидат економічних наук, доцент.

Гнатюк Тарас Михайлович – кандидат економічних наук, доцент.

тел.: (0342) 55-32-32

e-mail: ekon_dek@pnu.edu.ua

Методист заочної форми навчання:

Томашевська Антоніна Василівна

тел.: 067-707-81-79

e-mail: ekon_dek@pnu.edu.ua

Диспетчер:

Хомин Уляна Василівна

тел.: (0342) 55-32-32

e-mail: ekon_dek@pnu.edu.ua

1.2. Інформація про кафедру теоретичної і прикладної економіки

Адреса: каб. 814, Корпус 3, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 760018

Штатні працівники кафедри:

1. **Пилипів Надія Іванівна** – завідувач кафедри, доктор економічних наук, професор
2. **Васильченко Сергій Миколайович** - кандидат економічних наук, доцент
3. **Ємець Ольга Іванівна** – кандидат економічних наук, доцент
4. **Мацола Михайло Михайлович** - кандидат економічних наук, доцент
5. **Стефінін Володимир Володимирович** - кандидат економічних наук, доцент
6. **Ціжма Юрій Іванович** - кандидат економічних наук, доцент
7. **Шеленко Діана Іванівна** кандидат економічних наук, доцент
8. **Підлетейчук Тетяна Іванівна** – асистент
9. **Боборикіна Ірина Євгенівна** – старший лаборант

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Напрями підготовки та спеціальності:

Напрями підготовки ОР «Бакалавр»:

- 051 «Економіка»
- 071 «Облік і оподаткування»
- 072 «Фінанси, банківська справа та страхування: Фінанси та банківська справа»
- 073 «Менеджмент» (Менеджмент організацій та адміністрування)
- 073 «Менеджмент» (Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності)
- 075 «Маркетинг»
- 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ОР «Магістр»:

- 051 «Економіка» (Економічна кібернетика)
- 051 «Економіка» (Прикладна економіка)
- 071 «Облік і оподаткування»
- 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
- 073 «Менеджмент» (Менеджмент організацій та адміністрування)
- 073 «Менеджмент» (Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності)
- 075 «Маркетинг»

На факультеті створена і функціонує спеціалізована вчена рада Д 20.051.12 по захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальностей:

- 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці;
- 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Ліцензований обсяг прийому на спеціальності економічного факультету складає ОР «Бакалавр» - 495 осіб, ОР «Магістр» - 155 осіб на денну форму навчання і ОР «Бакалавр» - 350 осіб, ОР «Магістр» - 115 осіб на заочну форму навчання. На факультеті діє докторантура та аспірантура за двома спеціальностями.

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ ФАКУЛЬТЕТУ)

Економічний факультет, створений у 1993 році, є одним з наймолодших серед факультетів та інститутів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, проте вже має усталені традиції актуалізувати навчальний процес з урахуванням потреб життя і розвитку науки на базі фундаментальних економічних і математичних знань.

Спочатку на факультеті здійснювалась підготовка фахівців із двох класичних спеціальностей – «Фінанси» та «Облік і аудит». З 1998 року почалась підготовка спеціалістів-маркетологів, а з 2001 року – зі спеціальностей «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» та «Менеджмент організацій», з 2004 року здійснюється підготовка студентів зі спеціальності «Економічна кібернетика».

Починаючи з 2016 р. відрито набір на магістерську програму «Прикладна економіка».

У 2018 р. вперше набрано студентів на освітню програму «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з метою підготовки висококваліфікованих фахівців, в першу чергу для задоволення потреб регіонального ринку праці, адже в умовах децентралізації створюються сприятливі умови для розвитку підприємництва в ОТГ.

За бажанням і на основі тестового відбору юнаки проходять навчання на військовій кафедрі.

На факультеті діє набір в магістратуру, аспірантуру та докторантуру за економічними спеціальностями.

Навчально-виховну, науково-дослідну роботу із понад 1000 студентами денної та заочної форми здійснюють 8 професорів, докторів наук, понад 50 доцентів, кандидатів наук. Також до викладацької роботи залучаються працівники та керівники провідних фінансово-господарських установ і органів місцевого самоврядування області.

Кафедри факультету очолюють вчені-економісти, які відомі не тільки в

науковій спільноті України, але і за межами нашої держави: кафедру менеджменту і маркетингу – професор, доктор економічних наук Ткач О.В.; кафедру фінансів – доцент, кандидат економічних наук Левандівський О.Т.; кафедру економічної кібернетики – професор, доктор економічних наук Дмитришин Л.І.; кафедру обліку і аудиту – заслужений діяч науки і техніки України, професор, доктор економічних наук Баланюк І.Ф.; кафедру теоретичної і прикладної економіки – професор, доктор економічних наук Пилипів Н.І.

Навчальний процес на економічному факультеті проводиться у 3 корпусі. Студенти мають змогу займатись у 25 навчальних аудиторіях, з яких 6 оснащені сучасною комп'ютерною технікою, 5 спеціальних кабінетів, 4 лекційні аудиторії, оснащені сучасною відеотехнікою. До послуг студентів Центр інформаційних технологій, в якому 180 персональних комп'ютерів, мультимедійна лекційна аудиторія на 200 місць, інтернет-зал та інтернет клуб.

Для забезпечення підготовки студентів з дисциплін усіх циклів у бібліотеці університету є понад 126 тисяч томів літератури, працюють три читальних зали на 240 місць. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу для бакалаврів, магістрів економічних спеціальностей повністю відповідає вимогам.

Загальні відомості про кафедру теоретичної і прикладної економіки

Кафедра теоретичної і прикладної економіки створена в 1963 році.

З червня 2011 року по даний час кафедру очолює доктор економічних наук, професор Пилипів Надія Іванівна.

На кафедрі працюють штатними працівниками 9 осіб, зокрема один доктор економічних наук, професор; шість кандидатів економічних наук, доцентів, один асистент та один старший лаборант.

Основною метою діяльності кафедри є підготовка висококваліфікованих кадрів, професіоналів, генераторів нових ідей, які володіють гнучким, креативним мисленням.

Головними досягненнями кафедри є відкриття:

Магістерської програми **051 Економіка (Прикладна економіка)**, перший випуск студентів відбувся у лютому 2018 р. Випускники-магістри спеціальності «Прикладна економіка» зможуть працювати у всіх без винятку галузях і секторах економіки, в центральних органах виконавчої влади, органах державного управління та місцевого самоврядування, великого корпоративного, середнього і малого бізнесу, менеджерами вищого рівня підприємств різних галузей економіки, на керівних посадах установ та організацій різного профілю та різних форм власності, викладачами коледжів і вищих навчальних закладів, експертами-аналітиками в урядових і неурядових організаціях та в міжнародних проектах.

У 2018р. на кафедрі започатковано набір студентів на освітню програму за першим (бакалаврським) рівнем **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**. Фахівець у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності – це управлінець нового покоління, здатний ефективно працювати в органах державного управління, інвестиційно-консалтингових фірмах, на промислових і комерційних підприємствах і організаціях різних форм власності, провідних українських і зарубіжних компаніях, або успішно започаткувати власну справу.

ОП «ПТБД» передбачає вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки. ОК циклу загальної підготовки забезпечують в основному формування загальних компетентностей, досягнення відповідних їм ПРН (Історія України, Історія української культури, Філософія, Українська мова (за професійним спрямуванням), Політологія, Іноземна мова). ВК циклу загальної підготовки дозволяють набути випускникові програми соціальних навиків (Бізнес-комунікація у ПТБД, Напрями розвитку бізнесу у ПТБД), розширюють та поглиблюють знання: в напрямку зовнішньоекономічної діяльності (Зовнішньоекономічна діяльність підприємницьких, торговельних та біржових структур, Міжнародний бізнес).

Практичному змісту відповідають такі освітні компоненти, як Інноваційна діяльність підприємницьких, торговельних та біржових структур, Бізнес-планування у підприємстві. Для вивчення методів, методик та

технологій, якими повинен оволодіти здобувач і застосовувати на практиці, передбачені такі освітні компоненти: Стандартизація і сертифікація товарів і послуг, Економіка соціально-трудових відносин. Інструменти та обладнання, які здобувач застосовує і використовує при вивченні дисциплін, зокрема, Інформаційні технології у ПТБД, Інформаційні системи в бізнесі відповідають потребам інформаційного суспільства для формування професійних компетентностей. ОП «ПТБД» відрізняється від інших, які реалізуються у ПНУ, тим, що увага акцентується саме на здійсненні підготовки із організації підприємницької діяльності, не зменшуючи при цьому ваги із підготовки щодо торговельної та біржової діяльності. Це пояснюється тим, що в нинішніх умовах розвитку ринкової економіки, підприємництву відводиться ключова роль щодо наповнення доходів місцевих бюджетів при формуванні об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

ОК циклу професійної підготовки відповідно до фокусу ОП – загальна освіта зі спеціальності підприємництво, торгівля та біржова діяльність – Дослідження операцій, Вища математика, Економічна інформатика забезпечують досягнення окремих ПРН.

Вибіркові дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують досягнення таких ПРН, як: вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур; демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці; використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

На допомогу студентам викладачами кафедри підготовлено і опубліковано значну кількість методичних посібників та рекомендацій.

На кафедрі створені усі необхідні умови для поєднання навчання з науковою діяльністю. Наявна матеріально-технічна база дозволяє

інтенсифікувати навчальний процес шляхом упровадження нетрадиційних методик навчання, широкого застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Використання сучасних інформаційних технологій відкриває студентам доступ до широкого кола вітчизняних та зарубіжних літературних джерел, підвищує ефективність самостійної роботи та відкриває необмежені можливості для творчості, набуття і закріплення фахових навиків.

Наукова робота розглядається як невід'ємна частина навчального процесу.

У розпорядженні студентів сучасна наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - важливий структурний підрозділ вузу, де сконцентровані джерела інформації, це потужна інформаційна установа, науковий інформаційний, просвітницький центр університету, методичний осередок вузівських бібліотек м. Івано-Франківська. Бібліотека працює з використанням основного функціонального формату електронного бібліотечного ресурсу з частковим доступом до повнотекстової бази даних документів. Студенти, які добилися високих результатів в науковій роботі, рекомендується до вступу в аспірантуру, залишаються на кафедрі на посадах викладачів-стажистів.

На кафедрі велика увага приділяється професійній та виховній роботі зі студентами. Студенти кафедри теоретичної і прикладної економіки систематично приймають участь в студентських наукових конференціях, Стипендіальних програмах, конкурсах наукових робіт та олімпіадах. Зокрема, студенти братимуть участь у Всеукраїнському студентському професійному творчому конкурсі проектів «Територіальний розвиток громад в Україні» та олімпіаді з Економічної теорії. Отримані наукові результати здобувачів вищої освіти публікуються у наукових фахових виданнях, матеріалах всеукраїнських та міжнародних конференцій.

Студенти спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є учасниками Конференції наукової молоді “Економічне майбутнє України”, організована за підтримки Міжнародної асоціації Римського Клубу та

Київського міжнародного економічного форуму.

Під час освітнього процесу на ОП здійснюється підготовка студентів до олімпіад, конкурсів та програм академічної мобільності. Проектна участь студентів ОП на базі Агентів змін полягала в розробці проекту – «Роль децентралізації для розвитку підприємництва в ОТГ».

Студенти спеціальності **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»** є активними в органах студентського самоврядування, у суспільному житті економічного факультету, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, міста Івано-Франківська та України.

Наукова діяльність кафедри здійснюється в рамках науково-дослідної теми **«Розробка теоретичних та прикладних аспектів управління соціально-економічним розвитком регіону»**. Мета проекту полягає в розробці теоретичних та прикладних аспектів управління соціально-економічним розвитком регіону. Саме за допомогою виявлення резервів для оптимізації та покращення якісного рівня процесу управління, розробка організаційно-економічних механізмів реформування, дасть змогу значно покращити рівень соціально-економічного розвитку регіону.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ, ВИКЛАДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА КАФЕДРІ ТЕОРЕТИЧНОЇ І ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Після входження національної вищої школи в Європейський освітній простір у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника запроваджено облік трудомісткості навчальної роботи студентів у кредитах ECTS (European Credit Transfer System) — Європейську кредитно-трансферну систему. Кредити ECTS ураховують усі види навчальної роботи і забезпечують уніфікований підхід до визначення трудомісткості освітньої діяльності студента.

Здійснюється навчальний процес у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника у таких організаційних формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Основні види навчальних занять: лекція; семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття; консультація; інші види навчальних занять, які визначаються робочим навчальним планом і програмою дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять і передбачає перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять і систему оцінювання рівня знань та умінь визначає відповідна кафедра. Результати поточного контролю за семестр визначаються як середня з поточних оцінок за 100-бальною шкалою, відображених у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи, і можуть зараховуватися до залікового кредиту як окремий заліковий модуль, якщо це передбачено робочою програмою дисципліни.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних (лабораторних, семінарських) занять з певної дисципліни -

змістового модуля. Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст кількох тем дисципліни, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та систем) оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра та відображає в робочій програмі дисципліни. Оцінки з підсумкового модульного контролю за 100-бальною шкалою відображаються у журналах обліку відвідування та успішності викладача її академічної групи і зараховуються як окремий заліковий модуль до залікового кредиту.

Окремою формою підсумкового модульного контролю є комплексні або наскрізні індивідуальні розрахунково-графічні та інші завдання, рівень виконання яких оцінюється за 100-бальною шкалою, а оцінка зараховується до залікового кредиту як окремий заліковий модуль, якщо це передбачено робочою програмою дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
80-89	добре	B (дуже добре)
70-79		C (добре)
60-69	задовільно	D (задовільно)
50-59		E (достатньо)
26-49	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-25		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку або заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та графіком навчального процесу.

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ "Дніпропетровський національний університет імені Василя Стефаника"

"Затверджено"
Ректор
І.С. Шевцова

"20" травня 2019 року
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 4 від "23" квітня 2019 року

Кваліфікація **Бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності**

Строк навчання **3 роки 10 місяців**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки **бакалавра** з галузі знань **07 Управління та адміністрування** на основі **повна загальна середня освіта**

Освітньо-професійна програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

за спеціальністю **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

спеціалізацією **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Форма навчання **денна**

І. Графік навчального процесу

Курс	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52					
1	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К	К	С	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К				
2	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К	К	С	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	
3	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К	К	С	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	
4	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К	К	С	С	К	В	В	В	В	В	В	В	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т

ПОЗНАЧЕННЯ: Т - Теоретичне навчання, КС - Контроль за самоств. роботою, К - Канікули, С - Екзаменаційна сесія, ВП - Виробнича практика, НП - Навчальна практика, А - Атестація.

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	контроль за самоств. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Виробнича практика	Навчальна практика	Атестація	Всього
1	31	4	12	5				52
2	31	4	12	5				52
3	29	4	12	5		2		52
4	23	4	3	5	6		2	43
Разом	114	16	39	20	6	2	2	199

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
Навчальна практика	5	2
Виробнича		6
Виробнича практика	8	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проєкт (робота))	Семестр
Атестація	екзамен / дипломна робота	8,8

2.2. Вибіркові дисципліни																	
2.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ																	
45	Вступ до спеціальності	1			6	180	60	30	30				120	4			
46	Організація виробництва	2			6	180	60	30	30				120		4		
47	Основи ринкової економіки	2			6	180	60	30	30				120		4		
48	Управлінський облік у ПТБД	7			3	90	34	18	16				56				2
Всього по дисциплінам п.2.2.1:		4			21	630	214	108	106				416	4	8		2
2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента																	
49	Культура та етика підприємництва	4			3	90	34	18	16				56			2	
50	Бізнес-культура	4			3	90	34	18	16				56		2		
51	Державне регулювання ПТБД		4		3	90	34	18	16				56		2		
52	Державне регулювання економіки		4		3	90	34	18	16				56		2		
53	Аналіз ПТБД		5		3	90	30	16	14				60			2	
54	Економічний аналіз		5		3	90	30	16	14				60			2	
55	Інноваційна діяльність підприємницьких, торгов. та бірж. структур		5		3	90	30	16	14				60			2	
56	Міжнародне підприємництво		5		3	90	30	16	14				60			2	
57	Управління якістю товарів і послуг		5		3	90	30	16	14				60			2	
58	Управління ризиками у ПТБД		5		3	90	30	16	14				60			2	
59	Безпека економічної д-сті підприємств, торговельн., та біржових структур		7		3	90	32	16	16				58				2
60	Поведінка споживача		7		3	90	32	16	16				58				2
61	Фондові біржі		6		3	90	30	16	14				60			2	
62	Універсальні товарні біржі		6		3	90	30	16	14				60			2	
63	Ціноутворення у ПТБД		8		3	90	32	16	16				58				4
64	Інфраструктура ринку товарів і послуг		8		3	90	32	16	16				58				4
65	Нормативно-правове регулювання підприємств, торгов., та біржових структур		6		3	90	30	16	14				60			2	
66	Підприємницьке право		6		3	90	30	16	14				60			2	
67	Логістика у ПТБД		8		3	90	32	16	16				58				4
68	Складська логістика		8		3	90	32	16	16				58				4
69	Інформаційні технології у ПТБД		6		3	90	30	16	14				60			2	
70	Інформаційні системи в бізнесі		6		3	90	30	16	14				60			2	
71	Організація діяльності підприємств, торговельн., та біржових структур		7		3	90	32	16	16				58				2
72	Комерційна діяльність		7		3	90	32	16	16				58				2
73	Тренінговий курс 'Товарознавча експертиза'		7		3	90	34	18	16				56				2
74	Тренінговий курс 'Створення Start-Up'		7		3	90	34	18	16				56				2
75	Соціальна відповідальність у ПТБД		7		3	90	32	16	16				58				2

76	Стратегії у ПТБД		7		3	90	32	16	16				58						2		
77	Електронна торгівля	8			3	90	32	16	16				58							4	
78	Електронна комерція	8			3	90	32	16	16				58							4	
79	Облік у ПТБД		5		3	90	30	16	14				60					2			
80	Облік діяльності малого і середнього бізнесу		5		3	90	30	16	14				60					2			
81	Контролінг у ПТБД	8			3	90	32	16	16				58							4	
82	Оподаткування у ПТБД	8			3	90	32	16	16				58							4	
Всього по дисциплінам п.2.2.2:		6	11		51	1530	536	278	258				994			4	8	6	8	16	
Всього по п. 2.2:		10	11		72	2160	750	386	364				1410	4	8	4	8	6	10	16	
Разом за розділом (п. 2):		30	19	2	210	6300	1896	966	916	14			4404	14	12	14	18	20	20	18	20
Загальна кількість					240	7200	2196	1080	1046	56	14		5004	20	20	20	18	20	20	18	20
Кількість годин на тиждень															63						
Кількість екзаменів															32						
Кількість заліків															27						
Кількість курсових проектів															0						
Кількість курсових робіт															2						

Декан факультету

Благуї І.С.

Навчальний план затверджено вченою радою Економічного факультету (протокол № 6 від "18" квітня 2019 року)

Погоджено: навчально-методичний відділ

" 1 " вересня 2019 р.

(підпис, прізвище та ініціали)

Завідувач випускової кафедри

(підпис, прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

"Затверджую"
Ректор

I.S. Шенгел

(прізвище) (прізвище та ініціали)

"20" травня 2019 року

Затверджено Вченою радою університету, протокол № 4 від "23" квітня 2019 року

Кваліфікація **Бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності**

Строк навчання **3 роки 10 місяців**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки **бакалавра** з галузі знань **07 Управління та адміністрування** на основі **повна загальна середня освіта**

Освітньо-професійна програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

за спеціальністю **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

спеціалізацією **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Форма навчання **заочна**

I. Графік навчального процесу

Курси	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
3	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
4	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
5	50	51	52									

ПОЗНАЧЕННЯ:

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, ТИЖНІ

Курс		

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
Навчальна практика	5	2
Виробнича		6
Виробнича практика	8	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проєкт (робота))	Семестр
Атестація	екзамен / дипломна робота	8,8

V. План навчального процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами																			
		Екзамени	Заліки	Курсові			Загальний обсяг	Аудиторних					Самостійна робота	I курс				II курс				III курс				IV курс						
				проекти	роботи			у тому числі						Семестри																		
		Всього	Лекції					Практичні	Семінарські	Лабораторні	Індивідуальні	1		2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
				Кількість тижнів в семестрі								3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3					
1. Цикл загальної підготовки																																
1.1. обов'язкові дисципліни																																
1	Історія України		1		3	90	8	4		4				82	8																	
2	Історія української культури		2		3	90	8	4		4				82		8																
3	Філософія		2		3	90	8	4		4				82		8																
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)		1		3	90	8	4	4					82	8																	
Всього по п. 1.1:			4		12	360	32	16	4	12				328	16	16																
1.2. Вибіркові дисципліни																																
1.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ																																
5	Іноземна мова	2	1		6	180	16		16					164	8	8																
6	Політологія		2		3	90	8	4		4				82		8																
Всього по дисциплінам п.1.2.1:		1	2		9	270	24	4	16	4				246	8	16																
1.2.2. Дисципліни вільного вибору студента																																
7	Бізнес-комунікації у підприємстві		3		3	90	8	4	4					82												8						
8	Напрями розвитку бізнесу у ПТБД		3		3	90	8	4	4					82											8							
9	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств, торг., і біржових структур		3		3	90	12	6	6					78											12							
10	Міжнародний бізнес		3		3	90	12	6	6					78											12							
11	Економіка торгівлі		3		3	90	12	6	6					78											12							
12	Економіка природокористування і охорона довкілля		3		3	90	12	6	6					78											12							
Всього по дисциплінам п.1.2.2:			3		9	270	32	16	16					238											32							
Всього по п. 1.2:		1	5		18	540	56	20	32	4				484	8	16	32															
Разом за розділом (п. 1):		1	9		30	900	88	36	36	16				812	24	32	32															
2. Цикл професійної підготовки																																
2.1. обов'язкові дисципліни																																
2.1.1. Теоретична підготовка																																
13	Політекономія	1			3	90	12	6	6					78	12																	

14	Вища математика	1			6	180	20	10	10			160	20							
15	Економічна інформатика	1			3	90	12	6		6		78	12							
16	Дослідження операцій		2		3	90	12	6	6			78	12							
17	Мікроекономіка		1		3	90	12	6	6			78	12							
18	Макроекономіка	2			3	90	12	6	6			78		12						
19	Фінанси	3			3	90	12	6	6			78			12					
20	Інвестування		4		3	90	12	6	6			78				12				
21	Менеджмент	3			3	90	12	6	6			78			12					
22	Маркетинг		4		3	90	12	6	6			78			12					
23	Статистика	3			6	180	16	8	8			164			16					
24	Підприємницька діяльність	4	3		12	360	34	16	18			326			16	18				
25	Управління бізнес-процесами у підприємстві	5			6	180	22	12	10			158					22			
26	Економіка малого і середнього бізнесу	6			6	180	20	10	10			160						20		
27	Митна оцінка товарів	5			6	180	16	8	8			164				16				
28	Біржова діяльність	6			6	180	16	8	8			164						16		
29	Фондовий ринок	7			6	180	18	10	8			162							18	
30	Економіка підприємства	3			3	90	12	6	6			78			12					
31	Бізнес-планування у підприємстві	4			6	180	18	10	8			162				18				
32	Облік і оподаткування	4			3	90	14	8	6			76			14					
33	Товарознавство	6			3	90	14	8	6			76						14		
34	Економіка соціально-трудових відносин у ПТБД	8			3	90	16	8	8			74							16	
35	Торговельна діяльність	6			3	90	14	8	6			76					14			
36	Експертна оцінка товарів і послуг в підпр., торг., і біржовій діяльності	7			3	90	12	6	6			78							12	
37	Стандартизація та сертифікація товарів і послуг	5			3	90	14	8	6			76				14				
Всього по дисциплінам п.2.1.1:		21	5			108	3240	384	198	180	6	2856	56	24	68	74	52	64	30	16
2.1.2. Практична підготовка																				
38	Навчальна практика		5			3	90					90								
39	Виробнича практика		8			9	270					270								
40	Курсова робота з економіки підприємства				3	3	90					90								
41	Підготовка кваліфікаційної роботи					9	270					270								
42	Атестація	8				3	90					90								
43	Курсова робота з підприємницької, торговельн., та біржової діяльності				6	3	90					90								
Всього по дисциплінам п.2.1.2:			2		2	30	900					900								
Всього по п. 2.1:		21	7		2	138	4140	384	198	180	6	3756	56	24	68	74	52	64	30	16
2.2. Вибіркові дисципліни																				
2.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ																				

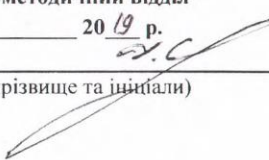
77	Електронна комерція	8				3	90	16	8	8				74						16		
78	Облік у ПТБД		5			3	90	12	6	6				78				12				
79	Облік діяльності малого і середнього бізнесу		5			3	90	12	6	6				78				12				
80	Контролінг у ПТБД	8				3	90	16	8	8				74						16		
81	Оподаткування у ПТБД	8				3	90	16	8	8				74						16		
Всього по дисциплінам п.2.2.2:		6	11			51	1530	222	108	114				1308			26	48	36	48	64	
Всього по п. 2.2:		10	11			72	2160	298	148	150				1862	20	44	26	48	36	60	64	
Разом за розділом (п. 2):		31	18		2	210	6300	682	346	330		6		5618	76	68	68	100	100	100	80	
Загальна кількість						240	7200	770	382	366	16	6		6430	100	100	100	100	100	100	90	80
Кількість годин на тиждень												300										
Кількість екзаменів												32	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Кількість заліків												27	4	4	4	3	4	3	3	2		
Кількість курсових проєктів												0										
Кількість курсових робіт												2										

Декан факультету **Благун І.С.**

Навчальний план затверджено вченою радою Економічного факультета (протокол № 6 від "18" квітня 2019 року)

Погоджено: навчально-методичний відділ

"1" вересня 2019 р.

(підпис, прізвище та ініціали)

Завідувач випускової кафедри

(підпис, прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

Кваліфікація Бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Строк навчання **Трік 10 місяців**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки **бакалавра** з галузі знань **07 Управління та адміністрування** на основі **молодший спеціаліст**
Освітньо-професійна програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
за спеціальністю **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
спеціалізацією

Форма навчання **денна**

I. Графік навчального процесу

Курси	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
1	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	КС	КС	КС	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К		
2	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	С	С	А	А									

ПОЗНАЧЕННЯ:

T - Теоретичне навчання; КС - Контроль за самост. роботою; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; ВП - Виробнича практика; А - Атестація;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	контроль за самост. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Виробнича практика	Атестація	Всього
1	31	4	12	5			52
2	24	3	3	5	6	2	43
Разом	55	7	15	10	6	2	95

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Виробнича		6
Виробнича практика за фахом	4	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проект (робота))	Семестр
Атестація	екзамен / дипломна робота	4,4

V. План навчального процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Кількість годин							Розподіл аудиторних годин			
		Екзамени	Заліки	Курсові			Загальний обсяг	Аудиторних у тому числі					Самостійна робота	I курс		II курс	
				проекти	роботи			Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні		Індивідуальні	Семестри		
		1	2												3	4	
														Кількість тижнів в семестрі			
												15	16	15	9		
1. Цикл загальної підготовки																	
1.1. Обов'язкові дисципліни																	
Всього по п. 1.1:																	
1.2. Вибіркові дисципліни																	
1.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ																	
1.2.2. Дисципліни вільного вибору студента																	
Всього по п. 1.2:																	
Разом за розділом (п. 1):																	
2. Цикл професійної підготовки																	
2.1. Обов'язкові дисципліни																	
2.1.1. Теоретична підготовка																	
1	Підприємницька діяльність	1			6	180	60	30	30				120	4			
2	Торговецьке підприємництво	3			6	180	60	30	30				120		4		
3	Бухгалтерський облік в управлінні підприємством	1			6	180	60	30	30				120	4			
4	Економіка підприємств	2			6	180	60	30	30				120		4		
5	Державне регулювання економіки	2			6	180	60	30	30				120		4		
6	Управлінський облік у бізнесі	2			6	180	60	30	30				120		4		
7	Економіка малого і середнього бізнесу	3			6	180	60	30	30				120			4	
8	Мікроекономіка	1			6	180	60	30	30				120	4			
9	Біржова торгівля	3			3	90	46	24	22				44			3	
10	Макроекономіка		2		3	90	30	16	14				60		2		
11	Інноваційний розвиток підприємств	2			6	180	60	30	30				120		4		
Всього по дисциплінам п.2.1.1:		10	1		60	1800	616	310	306				1184	12	18	11	
2.1.2. Практична підготовка																	
12	Курсова робота з підприємницької діяльності			1	3	90							90				
13	Підготовка бакалаврської роботи				6	180							180				
14	Виробнича практика за фахом				9	270							270				
15	Атестація	4			3	90							90				
Всього по дисциплінам п.2.1.2:				1	21	630							630				
Всього по п. 2.1:		10	1	1	81	2430	616	310	306				1814	12	18	11	
2.2. Вибіркові дисципліни																	
2.2.1. Дисципліна за вибором ВНЗ																	
16	Бізнес -планування	4			6	180	64	32	32				116			7	

Всього по дисциплінам п.2.2.1:		1			6	180	64	32	32				116				7
2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента																	
17	Підприємницькі ризики	4			3	90	32	16	16				58				4
18	Управління проектами	4			3	90	32	16	16				58				4
19	Економічна безпека		4		3	90	32	16	16				58				4
20	Ризики в управлінні		4		3	90	32	16	16				58				4
21	Стратегія сталого розвитку суспільства		1		3	90	44	20	24				46	3			
22	Сучасні проблеми розвитку бізнесу		1		3	90	44	20	24				46	3			
23	Економіка торгівлі		1		3	90	44	22	22				46	3			
24	Прогнозування і макроекономічне планування		1		3	90	44	22	22				46	3			
25	Економіка праці і соціально-трудові відносини		1		3	90	32	16	16				58	2			
26	Соціальна відповідальність бізнесу		1		3	90	32	16	16				58	2			
27	Електронна комерція		4		3	90	32	16	16				58				4
28	Новітні технології у підприємстві		4		3	90	32	16	16				58				4
29	Регіональна економіка		2		3	90	30	16	14				60		2		
30	Управління підприємствами		2		3	90	30	16	14				60		2		
31	Національна економіка		3		3	90	30	16	14				60				2
32	Глобальна економіка		3		3	90	30	16	14				60				2
33	Управління якістю		3		3	90	30	16	14				60				2
34	ЗЕД підприємства		3		3	90	30	16	14				60				2
35	Інвестиційна діяльність		3		3	90	30	16	14				60				2
36	Міжнародне підприємництво		3		3	90	30	16	14				60				2
37	Валютні операції		3		3	90	44	22	22				46				3
38	Платіжні системи		3		3	90	44	22	22				46				3
Всього по дисциплінам п.2.2.2:		2	9		33	990	380	192	188				610	8	2	9	12
Всього по п. 2.2:		3	9		39	1170	444	224	220				726	8	2	9	19
Разом за розділом (п. 2):		13	10		1	120	3600	1060	534	526			2540	20	20	20	19
Загальна кількість													2540	20	20	20	19
Кількість годин на тиждень													65				
Кількість екзаменів													13	3	4	4	2
Кількість заліків													10	3	2	3	2
Кількість курсових проектів													0				
Кількість курсових робіт													1	1			

Декан факультету Благун І.С.

Навчальний план затверджено вченою радою Економічного факультета (протокол № 16 від "18" жовтня 2019 року)

Погоджено: навчально-методичний відділ
"1" вересня 2019 р.

Завідувач випускової кафедри

(підпис, прізвище та ініціали)

(підпис, прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

Затверджено Вченою радою університету, протокол № 4 від "23" квітня 2019 року

Кваліфікація Бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Строк навчання 1 рік 10 місяців

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки бакалавра з галузі знань 07 Управління та адміністрування на основі молодший спеціаліст

Освітньо-професійна програма Підприємство, торгівля та біржова діяльність

за спеціальністю 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність

спеціалізацією

Форма навчання заочна

I. Графік навчального процесу

Курси	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
1	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	КС	КС	КС	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К		
2	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	К	С	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	С	С	А	А										

ПОЗНАЧЕННЯ:

T - Теоретичне навчання; КС - Контроль за самост. роботою; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; ВП - Виробнича практика; А - Атестація;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	контроль за самост. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Виробнича практика	Атестація	Всього
1	31	4	12	5			52
2	24	3	3	5	6	2	43
Разом	55	7	15	10	6	2	95

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Виробнича		6
Виробнича практика за фахом	4	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проект (робота))	Семестр
Атестація	екзамен / дипломна робота	4,4

V. План навчального процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Кількість годин							Розподіл аудиторних годин				
		Екзамени	Заліки	Курсові			Загальний обсяг	Аудиторних у тому числі					Самостійна робота	I курс		II курс		
				проекти	роботи			Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні		Індивідуальні	Семестри			
															1	2	3	4
											Кількість тижнів в семестрі							
											15	16	15	9				
1. Цикл загальної підготовки																		
1.1. Обов'язкові дисципліни																		
Всього по п. 1.1:																		
1.2. Вибіркові дисципліни																		
<i>1.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ</i>																		
<i>1.2.2. Дисципліни вільного вибору студента</i>																		
Всього по п. 1.2:																		
Разом за розділом (п. 1):																		
2. Цикл професійної підготовки																		
2.1. Обов'язкові дисципліни																		
<i>2.1.1. Теоретична підготовка</i>																		
1	Підприємницька діяльність	1			6	180	20	10	10				160	20				
2	Торговельне підприємство	3			6	180	20	10	10				160			20		
3	Бухгалтерський облік в управлінні підприємством	1			6	180	20	10	10				160	20				
4	Економіка підприємств	2			6	180	18	10	8				162		18			
5	Державне регулювання економіки	2			6	180	18	10	8				162		18			
6	Управлінський облік у бізнесі	2			6	180	18	10	8				162		18			
7	Економіка малого і середнього бізнесу	3			6	180	18	10	8				162			18		
8	Мікроекономіка	1			6	180	20	10	10				160	20				
9	Біржова торгівля	3			3	90	12	6	6				78			12		
10	Макроекономіка		2		3	90	14	8	6				76		14			
11	Інноваційний розвиток підприємств	2			6	180	18	10	8				162		18			
Всього по дисциплінам п.2.1.1:		10	1		60	1800	196	104	92				1604	60	86	50		
<i>2.1.2. Практична підготовка</i>																		
12	Курсова робота з підприємницької діяльності			1	3	90							90					
13	Підготовка бакалаврської роботи				6	180							180					
14	Виробнича практика за фахом				9	270							270					
15	Атестація	4			3	90							90					
Всього по дисциплінам п.2.1.2:				1	21	630							630					
Всього по п. 2.1:		10	1	1	81	2430	196	104	92				2234	60	86	50		
2.2. Вибіркові дисципліни																		

2.2.1. Дисципліна за вибором ВНЗ																		
16	Бізнес -планування	4			6	180	22	12	10				158		22			
Всього по дисциплінам п.2.2.1:		1			6	180	22	12	10				158		22			
2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента																		
17	Підприємницькі ризики	4			3	90	18	10	8				72		18			
18	Управління проектами	4			3	90	18	10	8				72		18			
19	Економічна безпека		4		3	90	18	10	8				72		18			
20	Ризики в управлінні		4		3	90	18	10	8				72		18			
21	Стратегія сталого розвитку суспільства		1		3	90	14	8	6				76	14				
22	Сучасні проблеми розвитку бізнесу		1		3	90	14	8	6				76	14				
23	Економіка торгівлі		1		3	90	14	8	6				76	14				
24	Прогнозування і макроекономічне планування		1		3	90	14	8	6				76	14				
25	Економіка праці і соціально-трудова відносини		1		3	90	12	6	6				78	12				
26	Соціальна відповідальність бізнесу		1		3	90	12	6	6				78	12				
27	Електронна комерція		4		3	90	20	10	10				70		20			
28	Новітні технології у підприємстві		4		3	90	20	10	10				70		20			
29	Регіональна економіка		2		3	90	14	8	6				76	14				
30	Управління підприємствами		2		3	90	14	8	6				76	14				
31	Національна економіка		3		3	90	12	6	6				78		12			
32	Глобальна економіка		3		3	90	12	6	6				78		12			
33	Управління якістю	3			3	90	14	8	6				76		14			
34	ЗЕД підприємства	3			3	90	14	8	6				76		14			
35	Інвестиційна діяльність		3		3	90	12	6	6				78		12			
36	Міжнародне підприємництво		3		3	90	12	6	6				78		12			
37	Валютні операції		3		3	90	12	6	6				78		12			
38	Платіжні системи		3		3	90	12	6	6				78		12			
Всього по дисциплінам п.2.2.2:		2	9		33	990	160	86	74				830	40	56			
Всього по п. 2.2:		3	9		39	1170	182	98	84				988	40	78			
Разом за розділом (п. 2):		13	10	1	120	3600	378	202	176				3222	100	78			
Загальна кількість					120	3600	378	202	176				3222	100	78			
Кількість годин на тиждень														65				
Кількість екзаменів														13	3	4	4	2
Кількість заліків														10	3	2	3	2
Кількість курсових проєктів														0				
Кількість курсових робіт														1	1			

Декан факультету

Благул І.С.

Навчальний план затверджено вченою радою Економічного факультету (протокол № 6 від "18" жовтня 2019 року)

Погоджено: навчально-методичний відділ

"1" вересня 2019 р.

Завідувач випускової кафедри

(підпис, прізвище та ініціали)

6. АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН

Назва дисципліни: **Історія України**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Наслідки політичних репресій. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Національне відродження в другій половині XIX ст. Національна революція 1917-1920 років. —Розстріляне відродження. Голодомор та політичні репресії в Україні у міжвоєнний період. Розвиток західноукраїнських земель. Україна в роки Другої світової війни. Національно-визвольний рух у 40-х – 50-х роках. Діяльність ОУН-УПА. Радянізація України у післявоєнний період. Криза тоталітаризму. Дисидентський рух. Перебудова та її наслідки для України. Національно-визвольний рух наприкінці 80-х – на початку 90-х років. Розвал Радянського Союзу. Проголошення державної незалежності України. Суперечності та проблеми сучасного державотворення в Україні.

Завдання курсу:

- вивчення вітчизняної історії передбачає освоєння таких аспектів: періодизація, основні віхи державотворення, характер національно-визвольного руху, зовнішньополітичні орієнтації, зовнішні впливи на розвиток подій в Україні, українські впливи на геополітичну ситуацію в Центрально-Східній Європі.

Знати:

- предмет та метод, поняттєвий апарат та концептуальні підходи до аналізу вітчизняної історії;

- витоки української нації та її місце у загальнолюдських процесах;

- нові напрямки розвитку вітчизняної історичної науки;

- конкретних представників політичної еліти України різних історичних епох;

- історичну спадщину та сучасний стан розвитку України як самостійної держави;

- шляхи та перспективи розвитку України.

Вміти:

- аналізувати історичні процеси, події, факти;
- брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з історії України;
- критично оцінювати місце та роль як окремих особистостей, так і політичних організацій та громадських об'єктів у вітчизняній історії та політиці;
- визначати якісні зміни статусу України як суб'єкта світової політики.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 16 год., семінарські – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Історія української культури**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Українська культура як синтез духовного життя народу. Культура і суспільство. Економічні концепції культури. Історія української культури у наукових дослідженнях. Культура Київської Русі. Українська культура XIV – першої половини XVII ст. Українська культура другої половини XVII – XVIII ст., Доба культурно-національного відродження (XIX – XX ст.) Українська культура радянського періоду. Культура стародавнього світу. Культура епохи Відродження. Культура Нового часу. Культура і глобальні проблеми сучасності.

Вимоги до знань і вмінь:

Після закінчення курсу студент повинен знати:

- загальні відомості культурно-історичного процесу;
- особливості культурних епох, їх духовні цінності та пріоритети;
- досягнення в різних галузях духовної культури;
- художні стилі та шедеври культури;

- види та жанри мистецтв, їх художню мову;
- провідних діячів науки і культури, які визначають характер та особливості культури тієї чи іншої епохи.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- аналізувати явища духовного життя, усвідомлювати природу різних жанрів художньої творчості і видів мистецтв, орієнтуватися у багатому світі духовної культури;
- розрізняти світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи;
- збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти, творчо працювати над прирощенням і вдосконаленням культурно-освітніх знань.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Філософія**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Формування філософської культури мислення та пізнання навколишнього світу та людини, розвитку навичок застосування філософської методології, забезпечення логіко- методологічний рівень досліджень при підготовці спеціалістів, ознайомлення студентів з правилами і законами логічного мислення, враховуючи особливість підготовки спеціалістів на основі спеціальних прикладів опанування студентами логіки професіонального дослідника, забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно- методологічну культуру студентів, формування системи знань з етики та естетики, залучення до фундаментальних етичних та естетичних цінностей, перетворення їх у стійкі переконання та мотиви поведінки, забезпечити науково методологічний рівень з релігієзнавства при підготовці спеціалістів згідно вимогам міністерства освіти України і державним нормативним актам, опанування студентами методів професіонального

дослідження, формування розуміння сутності релігійних течій та проблем сучасного релігійного життя.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., семінарські – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Українська мова (за професійним спрямуванням)**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Основне завдання даного курсу – підвищення загального мовного рівня студентів, знайомство з особливостям: офіційно-ділового стилю мовлення як в усній, так і в писемній формах, його практичне застосування у широкій сфері діяльності різних фахівців. Заява-зобов'язання, доручення, відомість, довідка, наказ, договір, протокол, витяг з протоколу, характеристика, постанова, акт, розпорядження, таблиця, лист, оголошення, список, накладна, запрошення, розписка.

Вимоги до знань і вмінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати:*

- основні правила оформлення найважливіших документів;
- чітко визначати і користуватися двома формами ділового мовлення: усним і писемним, знати їх особливості.

Після закінчення курсу студент повинен *вміти:*

- добирати відповідні терміни з фаху для оформлення документації;
- крім грамотного оформлення ділових паперів необхідно логічно й послідовно подавати стислу інформацію з того чи іншого питання;
- правильно вживати пасивні конструкції, що характерні для ділового стилю;
- поєднувати числівники з іменниками, знати правила відмінювання і написання прізвищ, що складає певні труднощі в сучасному діловодстві;
- дотримуватись норм сучасної літературної мови, не допускати калькування, змішування мов;

- логічно формувати думки, дотримуватись послідовності і точності викладу.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 2 год., практичні – 28 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Фізична культура**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I, II

Мета. Фізичне виховання як навчальна дисципліна у вищій школі. Наукові основи фізичного виховання. Загартування. Масаж і самомасаж.

Гігієнічні основи фізичного виховання і спорту. Особиста і громадська гігієна. Лікарський контроль і самоконтроль у процесі фізичного виховання. Нормування здорового способу життя. Основи фізичної підготовки та спортивного тренування. Професійна фізична підготовка. Екологічні основи фізичного виховання. Фізичне виховання як один із важливих засобів у ліквідації недоліків у стані здоров'я громадянина.

Рухові дії. Навчання і вдосконалення. Основні засоби розвитку і вдосконалення фізичних та психічних якостей. Сила і швидкісно-силові здібності. Швидкість рухів. Витривалість. Координаційні здібності. Гнучкість. Професійно-фізична підготовка. Методичні знання, уміння і навички.

Завдання. Вимоги до знань та умінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати:*

- фізичне виховання і спорт як засіб різнобічного розвитку особистості, підготовки до праці і громадської діяльності;
- фізичне виховання як складова частина способу життя;
- фізичне виховання у родині;
- загальні відомості про будову організму людини і вплив фізичних вправ на функціонування окремих органів та систем;
- рухова-активність і спортивне тренування як засіб підтриманню високої працездатності;

- засоби оздоровлення, реабілітації, тілобудови і саморегуляції з урахуванням економічних, кліматичних та екологічних умов.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- біг на короткі дистанції з низького старту із максимальною швидкістю (80-100 м), безперервний біг у рівномірному темпі до 20 хвилин, пересування, на лижах, легкоатлетичні стрибки, подолання вертикальних і горизонтальних перешкод, човниковий біг;

- метання різних за вагою і формою снарядів з місця та розбігу, на дальність і в ціль;

- гімнастичні і акробатичні вправи, комбінації з декількох елементів, акробатичні комбінації, комплекси вправ з використанням тренажерних пристроїв, вправи з музичним супроводженням (аеробіка, шейпінг тощо).

- застосування в умовах гри основних техніко-тактичних дій однієї із спортивних ігор.

Тривалість. Всього – 62 год., практичні – 62 год.

Форма контролю – заліки.

Назва дисципліни: **Іноземна мова**

Статус: Вибіркова

Рік: I, семестр I,II

Мета. Даний предмет передбачає опанування таким рівнем знань, навичок і вмінь, який забезпечить необхідну комунікативну спроможність в сферах: ситуативного та професійного спілкування в усній і письмовій формах: 1) читання й реферування оригінальної загальнонаукової або загальнотехнічної інформації; 2) елементарного спілкування по загальним питанням спеціальності та в межах загальнонавчаних норм: під час закордонної подорожі; 3) написання особистих та простих ділових листів.

Фонетичний мінімум має забезпечувати правильне артикулювання звуків та відповідне інтонаційне оформлення речень.

Граматичний мінімум охоплює ключові положення морфології та синтаксису й дозволяє правильно розуміти зміст оригінальних текстів з фаху.

Лексичний мінімум на кінець курсу повинен складатися із 1400-1500 одиниць. Характер лексики – стилістично нейтральний. Шар спеціальної термінології – загальнонауковий або загальнотехнічний.

Усна мова. Навички спілкування із використанням 800-900 загальноповживаних формул висловлювання; звертання, вітання, прощання, подяки, прохання, запрошення, пропозиції, наказу, поздоровлення, побажання, поради, початку розмови, згоди, незгоди, упевненості, сумніву, надії, розчарування, радощі, стурбованості, прикрощі, жалю, співчуття. Навички елементарного спілкування в мовних ситуаціях під час закордонної подорожі: «Аеропорт», «Митниця», «Міський транспорт», «Орієнтація у місті», «Готель», «Заклади харчування», «Пошта», «Культурні заклади», «Магазин», «У лікаря», «Країна, мова якої вивчається», «Про себе та сім'ю», «Спеціальність».

Письмо. Навички написання анотації та реферату до наукової статті. Особисте листування та прості ділові папери, заповнення анкет та складання curriculum vitae.

Загальні вимоги до курсу: Грамотне оформлення ділового мовлення в усній та писемній формах. Правильне складання з точки зору структури та відповідних граматичних вимог окремих ділових паперів.

Конкретні вимоги. Забезпечення вмінь вільного користування лексикою ділових паперів та правилами її вживання. Підвищення загального рівня культури ділового спілкування.

Завдання. Вимоги до знань та умінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати*:

- програмний матеріал з усього комплексу фонетичних та лексико-граматичних правил;
- методикау самостійної позааудиторної роботи над удосконаленням мови;
- граматичні вимоги щодо правильного оформлення ділового мовлення в усній та письмовій формах.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- вільно і правильно розмовляти однією з іноземних мов у різних ситуаціях, головним чином у ситуаціях професійного спілкування;
- читати та анотувати художні тексти;
- виступати з доповідями та повідомленнями з тематики своїх професійних інтересів;
- виконувати свої курсові та дипломні роботи, захищати їх іноземною мовою;
- вільно користуватися лексикою ділових паперів.

Тривалість. Всього – 180 год., практичні – 60 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – залік, екзамен.

Назва дисципліни: **Політологія**

Статус: Вибіркова

Рік: I, семестр II

Мета. Політологія як наука про закономірності розвитку і функціонування політичного життя суспільства, механізми політичної влади, управління політичними процесами. Основні етапи розвитку світової і вітчизняної політичної думки. Політика і політичні відносини. Політична влада. Політичний процес. Політична система суспільства, політичний режим. Політичні партії, громадські організації і рухи в соціально-політичному житті суспільства. Особистість і політика. Політична культура. Світовий політичний процес.

Завдання. Вимоги до знань і вмінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати:*

- що є об'єктом, предметом і методом політології, володіти її понятійно-категоріальним апаратом;
- світові і вітчизняні політологічні школи, концепції і напрямки;
- політичні феномени і цінності: політична діяльність, політичний процес, політична влада, політичний режим, політична система, політичне лідерство,

політичний конфлікт, політична культура, демократія, консенсус, громадське суспільство;

- основні політичні партії, громадські організації і рухи;
- суть і функції держави в політичній системі суспільства.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади, її сутність, структуру, характерні ознаки і функції;
- орієнтуватися в проблемах поділу влад, формах державного устрою і формах державного правління;
- розпізнавати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню в сучасному українському суспільстві;
- формувати і відстоювати свою життєву (політичну) позицію, чітко розуміти свої громадські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадського суспільства і правової держави;
- давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних партій і лідерів з позицій загальнонаціональних інтересів;
- орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України в сучасному світі;
- об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну-інформацію;
- готувати повідомлення на політичну тему, брати участь в політичних дискусіях, передвиборчих компаніях, масових і групових політичних опитуваннях;
- жити в умовах політичного плюралізму, формувати культуру опозиції, вносити спрямовувати зусилля на гармонізацію людських, міжнаціональних, міжпартійних відносин.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота –60 год.

Форма контролю – залік

Назва дисципліни: **Політекономія**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Мета. Формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Завдання: сприяти розумінню органічних зв'язків і залежностей економічних взаємин та ефективного використання виробничих ресурсів.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота –120 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Вища математика**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Мета. Формування фундаментальних теоретичних знань та практичних навиків з основ теорії множин, аналітичної геометрії, основ теорії функцій, диференціального числення функцій однієї змінної та інтегрального числення функцій однієї змінної.

Завдання. Оволодіння основними термінами та поняттями з основ теорії множин, аналітичної геометрії, основ теорії функцій, диференціального числення функцій однієї змінної та інтегрального числення функцій однієї змінної на рівні відтворення, тлумачення та використання. Набуття навичок застосування знань з основ теорії множин, аналітичної геометрії, основ теорії функцій, диференціального числення функцій однієї змінної та інтегрального числення функцій однієї змінної до розв'язування практичних задач з вищої математики (II), оптимізаційних методів та моделей, дослідження операцій, дискретного аналізу, економічної кібернетики, моделювання економіки та моделей економічної динаміки.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Економічна інформатика**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Мета. Формування знань з теоретичних засад і принципів побудови сучасних і перспективних електронно-обчислювальних машин, основ і прикладних систем обробки економічної інформації; формування вмінь орієнтуватись у складній комп'ютерній мережі; набуття практичних навичок із програмування таких процедур.

Завдання. Оволодіння основними термінами та поняттями з теорії інформаційних технологій. Вивчення та набуття навичок та застосування інструментів комп'ютерних технологій до конкретних економічних задач, зокрема, щодо підготовки текстових документів різної складності, резервування інформації та її безпеки, розробки електронних таблиць та баз даних, презентацій, використання локальних комп'ютерних мереж та мережі Інтернет.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 16 год., лабораторні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Дослідження операцій**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Мета курсу полягає в формуванні у студентів знань, умінь і навичок з: а) використання методології, концепції, методів і технологій дослідження поведінки організаційно-економічних систем і кількісних методів прийняття рішень на засадах системного аналізу; б) використання існуючих методик та можливостей дослідження операцій в процесі проведення аналізу ефективності функціонування керованих систем; в) оцінки існуючих напрацювань в сфері економіко-математичного моделювання окремих аспектів

діяльності господарських систем та розробки нових математичних моделей відповідно до поставлених цілей та наявних ресурсів.

Мета реалізується через цілі: 1. Ознайомлення з основами оптимізаційного моделювання 2. Підбір методів обґрунтування ефективності альтернативних варіантів рішень 3. Обґрунтування рішень на основі застосування оптимізаційних методів і моделей 4. Вміння давати економічну інтерпретацію отриманих результатів.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Мікроекономіка**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Мета: вивчити поведінку і механізм прийняття рішень окремими економічними суб'єктами (індивідами, домашніми господарствами, підприємствами, організаціями, тобто мікросистемами), які прагнуть досягти мети за наявних обмежених ресурсів і для яких до того ж можна знайти альтернативне використання. У центрі уваги мікроекономіки перебуває поведінка споживача і виробника та її оптимізація, ринковий попит і пропозиція, відносні ціни товарів, розподіл ресурсів за альтернативного їх використання, часткова і загальна рівновага тощо.

Завдання: Формувати економічне мислення у майбутніх менеджерів, підприємницький підхід до господарської діяльності. Вивчення її сприяє розумінню студентами основ ринкових відносин на рівні підприємства, фірми, окремих видів ринкових систем: конкурентних ринків, монопольних ринків та ринків монополістичної конкуренції і олігополістичних.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати: дію ринкового механізму, що ґрунтується на поведінці попиту та пропозиції; поведінка споживача з урахуванням концепції корисності, формування індивідуального та ринкового попиту; виробничі фактори (ресурси) та затрати

фірми; оптимізація обсягу виробництва з метою максимізації прибутку; аналіз конкурентних ринків; ринкова влада та її вимірювання, ціноутворення при ринковій владі; ринки монополістичної конкуренції та олігополістичні; ринки факторів виробництва; загальна рівновага та економічна ефективність.

вміти: аналізувати економічні явища і процеси загального характеру, що відбуваються на мікрорівні, а також розв'язувати ситуаційні завдання мікроекономічного характеру.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік.

Назва дисципліни: **Макроекономіка**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни «Макроекономіка» - є формування у студентів здатності до самостійного аналізу економічних процесів та явищ на рівні економічної системи в цілому, що допомагатиме майбутнім фахівцям ухвалювати правильні економічні рішення, моделювати та прогнозувати хід економічних процесів, ефективно управляти економічним розвитком.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Фінанси**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр I

Мета: здатність оцінки практичних аспектів функціонування в ринковій економіці таких економічних категорій, як гроші, валюта, кредит, грошовий, фінансовий та валютний ринки і визначення на цій основі методологічних засад формування, розвитку та діяльності банків, грошової, валютної, кредитної та банківської систем; Очікувані результати здатність оцінки теоретичних

аспектів функціонування та розвитку фінансів в умовах ринкової економіки; діяльності податкової та бюджетної систем, уміння з питань формування та використання державних доходів, утворення і розподілу грошових доходів підприємницьких структур та організації інфраструктури фінансового ринку та фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Інвестування**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни “ІНВЕСТУВАННЯ” є формування системи знань щодо інвестицій та інвестиційної діяльності, аналізу стану і визначення головних напрямків інвестування в умовах ринкових відносин. Основними завданнями вивчення дисципліни “ ІНВЕСТУВАННЯ” є:

- навчити у логічній послідовності базових понять інвестування;
- навчити студентів правильно застосовувати методичний інструментарій організації інвестиційного процесу;
- навчити визначати та аналізувати чинники інвестиційного клімату;
- ознайомити студентів із специфікою основних видів інвестування;
- виробити вміння оцінювати та аналізувати доцільність і ефективність реалізації інвестиційних проектів;
- навчити студентів визначати джерела фінансування інвестиційної діяльності та методи їх оптимізації;
- навчити основам інвестиційного менеджменту.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік

Назва дисципліни: **Менеджмент**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр I

Мета навчальної дисципліни: формування комплексу знань у сфері управління організацією (підприємством) з точки зору системного підходу: вивчення підприємства як соціально-економічної системи, основними параметрами якої є цільове призначення, правові та нормативні засади діяльності, ресурси, процеси і структура, розподіл праці та ролей, соціальні відносини, що формують її організаційну культуру і забезпечують синергічний ефект діяльності. Основні цілі викладання навчальної дисципліни: підготовка студентів з питань суті підприємства, взаємозв'язок його внутрішніх елементів та зовнішнього середовища; особливості менеджменту на різних етапах життєвого циклу підприємства; специфіка управління різновидами підприємств та їх об'єднань; соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності; ефективність управління підприємством; управління ризикозахищеністю підприємства, ознак та причин виникнення кризових ситуацій та ризику; стратегія розвитку організації та критеріїв її вибору; напрямки організаційного розвитку підприємства; створення та реєстрація підприємств різної організаційно-правової форми; організація основних видів управлінської діяльності; інтегральна оцінка факторів ризику та антикризового управління; аналіз ефективності управління та управлінського консультування.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Маркетинг**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр II

Метою дисципліни "Маркетинг" є викладення принципів, завдань та функцій маркетингу, способів реалізації його основних політик - товарної, цінової, комунікацій і розподілення, а також відпрацювання практичних навичок вирішення маркетингових завдань і прищеплення вміння творчого пошуку напрямків і резервів удосконалення маркетингової діяльності підприємств; вивчення основних понять, категорій, систем, інструментарію та

алгоритмів маркетингу; набуття практичних навичок розв'язання конкретних ринкових проблем та ситуацій; формування вмінь творчого пошуку резервів маркетингової діяльності підприємства. Цілі вивчення дисципліни забезпечити можливість сформуванню систему знань про сутність і зміст маркетингу як філософії підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки та конкуренції

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік

Назва дисципліни: **Статистика**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр I

Метою навчальної дисципліни «Статистика» є освоєння методів та прийомів статистичних досліджень і набуття практичних навичок збирання, обробки та аналізу інформації про соціально-економічні явища і процеси. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: – завдання та порядок організації статистики; техніку зведення, складання рядів розподілу й статистичних таблиць; процес здійснення статистичного спостереження та організації державної статистичної звітності; сутність статистичного зведення та групування, послідовність робіт при зведенні статистичних даних, види статистичного групування та побудови статистичних таблиць; види статистичних показників та середніх показників; - - зміст показників варіації, коефіцієнтів варіації, дисперсії, взаємозв'язок дисперсій; основні завдання вибіркового статистичного спостереження; способи відбору одиниць спостереження до вибіркової сукупності та види вибірових статистичних спостережень; зміст і структуру рядів динаміки, показники аналізу рядів динаміки та середні показники динаміки розвитку;. вміти: – будувати та аналізувати статистичні таблиці; обчислювати узагальнюючі статистичні показники та графічно відтворювати їх, обчислювати темп приросту, абсолютне значення одного відсотка приросту, будувати лінію тренду за різними за

допомогою різних математичних функцій, визначати рівень детермінації; - - знаходити медіану та моду, здійснювати зведення та групування статистичних даних, обчислювати екстенсивні та інтенсивні індексовані величини, розраховувати показники аналізу рядів динаміки та середні показники динаміки розвитку, обчислювати показники та коефіцієнти варіації та детермінації.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік

Назва дисципліни: **Підприємницька діяльність**

Статус: Нормативна

Рік: II, семестр I,II

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» є формування у студентів системи знань щодо сутності підприємництва як особливого виду діяльності, знань про закономірності та особливості розвитку підприємницької діяльності в Україні, навичок підприємницького мислення, цілісного бачення підприємницької діяльності. Завданням вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» є сприяння розумінню загальних положень, принципів і методів підприємницького менеджменту, загальних умов підприємницької діяльності; розвиток здібностей і формування навичок, що дозволяють здійснювати підприємницьку діяльність. Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні: знати: - основні поняття та сутність підприємницької діяльності; - правові норми пов'язані із започаткуванням та веденням підприємницької діяльності; - особливості заснування власної справи в Україні, аспекти підприємницького менеджменту; - організацію малого підприємництва, вимоги до ділових якостей підприємця; - особливості ведення підприємницької діяльності; - на понятійно-аналітичному рівні – договірні взаємовідносини у підприємстві, культуру ведення бізнесу. вміти: - використовувати набуті знання в практичній діяльності; - складати установчі документи для реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності; - розробляти комерційну бізнес-ідею та оцінювати її ефективність; - визначати величину

необхідного капіталу для здійснення підприємницької діяльності; - використовувати сучасні інструменти для ведення бізнесу; - оцінювати та мінімізувати ризики у підприємницькій діяльності.

Тривалість: Всього – 360 год., лекції – 60 год., практичні – 60 год., самостійна робота – 240 год.

Форма контролю – залік, екзамен

Назва дисципліни: **Управління бізнес-процесами у підприємництві**

Статус: Нормативна

Рік: III, семестр I

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами у підприємництві» є формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів процесного управління основною діяльністю підприємств. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління бізнес-процесами у підприємництві» є сформувані у студентів теоретичні знання, навички та практичні вміння застосовувати методи аналізу бізнес-процесів підприємства, навчити майбутніх фахівців обґрунтовувати рішення стосовно управління ними для підтримки належного режиму її поточного функціонування. Результати навчання: студент повинен знати: - знати теоретичні основи управління бізнес-процесами у підприємництві; - знати основні методології опису бізнес-процесів підприємства, методи опису бізнеспроцесів підприємства; - знати особливості підготовки проекту опису бізнес-процесів; - знати сучасні інформаційні системи автоматизації бізнес-процесів підприємства; - знати методи аналізу бізнес-процесів діяльності підприємства, особливості оцінки ефективності бізнес-процесів у підприємстві за допомогою системи збалансованих показників; студент повинен вміти: - вміти використовувати теоретичні основи управління бізнес-процесами у підприємстві; - вміти використовувати методології опису бізнес-процесів підприємства; - вміти здійснювати підготовку проекту опису бізнес-процесів; - вміти застосовувати сучасні інформаційні системи

автоматизації бізнес-процесів; - вміти застосовувати методи аналізу бізнес-процесів діяльності підприємства; -вміти проводити оцінку ефективності бізнес-процесів за допомогою системи збалансованих показників.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Економіка малого і середнього бізнесу**

Статус: Нормативна

Рік: III, семестр II

Мета – сформуванню у студентів комплекс знань з економіки малого і середнього бізнесу; допомогти фахівцю оволодіти інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень. Завдання. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні: знати основну мету та визначити головні категорії бізнесу; знати про загальнотеоретичні засади підприємництва; ознайомитись із сучасним станом розвитку малого і середнього бізнесу його проблемами; сформуванню бачення проблем підприємницької діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні категорії та принципи малого і середнього бізнесу; правову базу розвитку малого і середнього бізнесу; вміти: виявляти сучасні проблеми малого і середнього бізнесу; використовувати зарубіжний досвід розвитку малого і середнього бізнесу

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 46 год., практичні – 44 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Митна оцінка товарів**

Статус: Нормативна

Рік: III, семестр I

Метою дисципліни є засвоєння студентами сукупності знань щодо основних теоретикоорганізаційних аспектів управління митним оподаткуванням на макrorівні, а також ознайомлення із методами та

інструментами митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах переходу країни до сталого розвитку. Завдання: опанування теоретичних знань у системі митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; набуття практичних навичок у застосуванні митних формальностей, передбачених українським законодавством; обґрунтування пріоритетних шляхів реалізації зовнішньоекономічної операції в межах чинного законодавства.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Біржова діяльність**

Статус: Нормативна

Рік: III, семестр II

Метою вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є забезпечення ґрунтовної теоретичної і практичної підготовки студентів з біржової торгівлі, глибоке розуміння тенденцій розвитку та сучасних модифікацій моделей сучасних бірж; формування вмінь та навичок аналізу основних напрямів та інструментів торгівлі; детальне опрацювання сутності, методів та механізмів біржової торгівлі як в Україні, так і за її межами в контексті системної економічної трансформації та глобалізації. Україна йде шляхом створення умов для функціонування інфраструктурних інститутів, таких як товарні, фондові та валютні біржі. Ситуація на ринках сільськогосподарської сировини, валюти та цінних паперів в Україні потребує впровадження механізмів страхування цінних та курсових ризиків, що без опанування правил строкової біржової торгівлі зробити практично неможливо.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Фондовий ринок**

Статус: Нормативна

Рік: IV семестр I

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фондовий ринок» є формування у студентів системи знань, що дозволяють їм скласти об'єктивне уявлення про загальні засади функціонування фондового ринку, його структуру і принципи роботи учасників, нормативно-правове забезпечення, отримати системну інформацію про діяльність на фондовому ринку, особливості розвитку фондових ринків у різних країнах світу та Україні.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 46 год., практичні – 44 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Економіка підприємства**

Статус: Нормативна

Рік: II семестр I

Метою викладання навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні і підприємств. 1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» є вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Бізнес-планування у підприємстві**

Статус: Нормативна

Рік: II семестр II

Мета вивчення дисципліни — формування у студентів підприємницького мислення та готовності започаткувати та вести власну справу. Цілі курсу:

формування вмінь та практичних навиків з вибору власної бізнес-ідеї та формування вмінь та практичних навиків зі складання бізнес-плану для започаткування власного малого чи середнього бізнесу.

Тривалість: Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Облік і оподаткування**

Статус: Нормативна

Рік: II семестр II

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах, вироблення в студентів сучасного мислення, вміння в конкретних виробничих умовах (ситуаціях) професійно приймати правильні рішення. Вивчення принципів і форм організації бухгалтерського обліку на підприємстві та вибору системи оподаткування юридичних і фізичних осіб, набуття практичних навичок у формуванні облікової-аналітичної інформації та її використання для прийняття управлінських рішень. Ця мета досягається шляхом послідовного викладення теоретичного курсу з проведенням практичних занять.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Товарознавство**

Статус: Нормативна

Рік: III семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни «Товарознавство» є опанувати науковотеоретичні засади товарознавства та споживчі властивості товарів, що зумовлюють їх споживчу цінність і здатність задовольняти потреби споживача, вирішувати складні виробничі ситуації з питань товарознавства. 1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Товарознавство» є вивчення

класифікації, основних видів, асортименту та властивостей товарів, сфер застосування, умов і правил пакування, маркування, зберігання та перевезення.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 6 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Економіка соціально-трудових відносин у ПТБД**

Статус: Нормативна

Рік: IV семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни “Економіка соціально-трудових відносин у підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності” є формування здатностей самостійно мислити, формування теоретичних і практичних знань з питань функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудових відносин у суспільстві, оплати праці і підвищення продуктивності, ефективності праці, планування праці та моніторингу соціально-економічних процесів.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Торговельна діяльність**

Статус: Нормативна

Рік: III семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни “Торговельна діяльність” є здобути спеціальні теоретичні знання щодо організації і технології торговельної діяльності та набути навичок їх практичного застосування на підприємствах торгівлі в сучасних умовах господарювання.

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Експертна оцінка товарів і послуг у ПТБД**

Статус: Нормативна

Рік:IV семестр I

Метою викладання навчальної дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності» оволодіти теорією та методологією, а також набути практичних навичок щодо організації і проведення експертної оцінки товарів та послуг .

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 18 год., практичні –16 год., самостійна робота – 56 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Стандартизація і сертифікація товарів і послуг**

Статус: Нормативна

Рік:III семестр I

Метою викладання навчальної дисципліни «Стандартизація і сертифікація товарів і послуг» є вивчення і засвоєння науково-теоретичних основ стандартизації і сертифікації продукції і послуг, їх головних методологічних та організаційних положень

Тривалість: Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні –14 год., самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – екзамен

Назва дисципліни: **Вступ до спеціальності**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр I

Мета: отримання студентами знань, вмінь і навичок, з економіки, що дозволяють у майбутньому спеціалісту компетентно вирішувати практичні завдання безпосередньо на підприємствах. В процесі вивчення дисципліни розглядаються: - визначення сутності економіки; - вивчення питань обґрунтування та вибору методів і формування системи показників оцінювання економічних результатів; - вивчення питань з ефективності діяльності підприємства, його конкурентно спроможності; - формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу; - прищеплення вміння творчого пошуку напрямків та резервів удосконалення.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Організація виробництва**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація виробництва» є формування у студентів комплексу професійних знань з теоретичних основ і сучасного досвіду виробництва, набуття умінь та навичок використання принципів, способів інструментів та методів раціональної організації виробничих систем, а також сприяння розвитку дослідницьких і організаторських здібностей в підготовці організаційних проектів виробництва та ефективній їх реалізації.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Основи ринкової економіки**

Статус: Нормативна

Рік: I, семестр II

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи ринкової економіки» є досягнення всебічного повного та глибокого розуміння студентами найважливіших елементів ринкової економіки та їх загальної характеристики. Важливою складовою підготовки є розуміння механізмів ринку досконалої та недосконалої конкуренції; теорії фірми і організаційних форм бізнесу; ринків факторів виробництва; національного виробництва в цілому; ролі та меж втручання держави в господарські процеси; моделей макроекономічної рівноваги та проблем макроекономічної нестабільності; кредитно-грошової та податково-бюджетної системи сучасної ринкової економіки

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю – екзамен.

Назва дисципліни: **Управлінський облік у ПТБД**

Статус: Нормативна

Рік: IV, семестр I

Метою навчальної дисципліни «Управлінський облік у ПТБД» є формування системи знань з організації та методики управлінського обліку й механізму використання інформації для прийняття управлінських рішень всередині діяльності підприємницьких, товарних і біржових структур.

Тривалість. Всього – 90 год., лекції – 18 год., практичні – 16 год., самостійна робота – 56 год.

Форма контролю – екзамен.

Студенти	Вибіркові компоненти ОП*		
1. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>Студент 1 курсу обирає 3 дисципліни на 3 семестр</i>		Вибір на 3 семестр	3 екзамен
	ВК1	Бізнес-комунікації у підприємстві	
	ВК2	Напрями розвитку бізнесу у ПТБД	
		Вибір на 3 семестр	3 залік
	ВК3	Зовнішньоекономічна діяльність підприємницьких, торговельних та біржових структур	
	ВК4	Міжнародний бізнес	
		Вибір на 3 семестр	3 залік
	ВК5	Економіка торгівлі	
	ВК6	Економіка природокористування та охорона довкілля	

Студенти	Вибіркові компоненти ОП*		
2. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>Студент 2 курсу обирає 2 дисципліни на 4 семестр</i>		Вибір на 4 семестр	3 екзамен
	ВК7	Культура та етика підприємництва	
	ВК8	Бізнес-культура	
		Вибір на 4 семестр	3 залік
	ВК9	Державне регулювання ПТБД	
<i>Студент 2 курсу обирає 4 дисципліни</i>	ВК10	Державне регулювання економіки	
		Вибір на 5 семестр	3 залік
	ВК11	Аналіз ПТБД	
	ВК12	Економічний аналіз	

<i>на 5 семестр</i>		Вибір на 5 семестр	3	залік
	ВК13	Інноваційна діяльність підприємницьких, торговельних та біржових структур		
	ВК14	Міжнародне підприємництво		
		Вибір на 5 семестр	3	екзамен
	ВК15	Управління якістю товарів і послуг		
	ВК16	Управління ризиками у ПТБД		
		Вибір на 5 семестр	3	екзамен
	ВК37	Облік у ПТБД		
	ВК38	Облік діяльності малого і середнього бізнесу		

Студенти	Вибіркові компоненти ОП*			
<i>Студент 3 курсу обирає 3 дисципліни на 6 семестр</i>		Вибір на 6 семестр	3	залік
	ВК19	Фондові біржі		
	ВК20	Універсальні товарні біржі		
		Вибір на 6 семестр	3	екзамен
	ВК23	Нормативно-правове регулювання підприємницьких, торговельних та біржових структур		
	ВК24	Підприємницьке право		
		Вибір на 6 семестр	3	екзамен
	ВК27	Інформаційні технології у ПТБД		
	ВК28	Інформаційні системи в бізнесі		
<i>Студент 3 курсу обирає 4 дисципліни на 7 семестр</i>		Вибір на 7 семестр	3	залік
	ВК17	Безпека економічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур		
	ВК18	Поведінка споживача		
		Вибір на 7 семестр	3	екзамен
	ВК29	Організація діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур		
	ВК30	Комерційна діяльність		
		Вибір на 7 семестр	3	залік
	ВК31	Тренінговий курс "Товарознавча експертиза"		
	ВК32	Тренінговий курс "Створення Start-Up"		
		Вибір на 7 семестр	3	екзамен
	ВК33	Соціальна відповідальність у ПТБД		
ВК34	Стратегії у ПТБД			

Студенти	Вибіркові компоненти ОП*			
<i>Студент 4 курсу обирає</i>		Вибір на 8 семестр	3	залік
	ВК35	Електронна торгівля		
	ВК36	Електронна комерція		

4 дисципліни на 8 семестр		Вибір на 8 семестр	3	залік
	ВК39	Контролінг у ПТБД		
	ВК40	Оподаткування у ПТБД		
		Вибір на 8 семестр	3	екзамен
	ВК21	Ціноутворення у ПТБД		
	ВК22	Інфраструктура ринку товарів і послуг		
		Вибір на 8 семестр	3	екзамен
	ВК25	Логістика у ПТБД		
	ВК26	Складська логістика		
	Загальний обсяг вибірових компонент, кредитів:		60	

7. ФАХОВЕ СПРЯМУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ

Бакалавр – освітній рівень вищої освіти особи, яка на основі освітнього рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання завдань та обов’язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді діяльності.

Освітня характеристика бакалавра за напрямом підготовки 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» випускника вищого навчального закладу є нормативним документом, в якому узагальнюється зміст освіти, тобто відображаються цілі освітньої та професійної підготовки, визначається місце фахівця в структурі господарства держави і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих властивостей та якостей.

Фахівець здатний виконувати роботу за професіями, назва якої відповідає Національному класифікатору України «Класифікатор професій» ДК 003:2010

121 Керівники підприємств, установ та організацій

131 Керівники малих підприємств без апарату управління

3411 Дилери (біржові торговці за свій рахунок) та брокери (посередники) із заставних та фінансових операцій

3413 Агенти з торгівлі майном

342 Агенти з комерційного обслуговування та торговельні брокери

3421 Брокери (посередники) з купівлі-продажу товарів

3429 Агенти з комерційних послуг та торговельні брокери

3436.3 Помічники керівників малих підприємств без апарату управління.

Бакалавр із спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовлений для роботи на підприємствах, в установах та організаціях усіх галузей та форм власності, а також в органах державного управління всіх рівнів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРА

Об'єкти вивчення: діяльність з організації та функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів. Цілі навчання: забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми організації та управління підприємницькою діяльністю та складні спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з використанням сучасних інноваційних та інформаційних технологій. Теоретичний зміст предметної області: наукові теорії, положення, концепції, принципи підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і методологія їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур. Методи, методики та технології: загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання з організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур. Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи та технології, прилади та обладнання, необхідні для формування професійних компетентностей бакалавра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Узагальненим об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є аналіз, планування та організація підприємницької та торговельної діяльності, її транспортного та складського обслуговування; прогнозування, розробка стратегії та розвитку власної справи у сферах виробництва, посередництва та надання послуг; надання якісних послуг та здійснення операцій на біржах. Для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю у процесі навчання у бакалавра повинні бути сформовані загальні та професійні компетентності (табл.1). Згідно із Законом України «Про вищу освіту», компетентність – це динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно

здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Особливістю компетентностей є те, що вони набуваються поступово, формуються цілою низкою навчальних дисциплін або модулів на різних етапах даної програми. Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» надає знання та створює умови для розвитку якісних характеристик фахівця, які необхідні для забезпечення ефективної безперебійної роботи підприємств та організацій, а також їх стратегічного розвитку. Знання основ торгівельної та підприємницької діяльності забезпечує фахівцю належний рівень володіння мистецтвом ведення переговорів з партнерами, засобами і методами регулювання господарських взаємовідносин між покупцями і постачальниками товарів і послуг. Завдяки вивченню основ біржової діяльності та норм чинного законодавства у цій сфері майбутній фахівець зможе здійснювати аналіз фінансових ринків, прогнозувати тенденції зміни кон'юнктури та використовувати різні фінансові інструменти, а також здійснювати контроль за виконанням біржових договорів, угод, контрактів. Фахівці з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності – це насамперед системні аналітики, здатні прорахувати й економічно обґрунтувати доцільність та ефективність рішень щодо наскрізного управління усіма господарськими процесами на підприємстві з урахуванням інтересів усіх учасників цього процесу. Фахівці з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності формують стиль спілкування з клієнтами, визначають корпоративне обличчя фірми та її привабливість для споживача. Отримана спеціальність дозволить випускникам займати широкий спектр посад у фірмах, які ведуть підприємницьку, торгівельну, біржову діяльність. Спеціалісти з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності сьогодні одні з найбільш затребуваних на ринку праці в Україні та Європі. Вони зможуть працювати в різних галузях економіки та забезпечувати ефективну роботу підприємств та організацій.

Таблиця 1 – Перелік загальних та професійних компетентностей бакалавра за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Вид компетентності	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>ІК 1. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p>
---	---

Таблиця 2 – Перелік програмних результатів навчання

<p>ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.</p> <p>ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p>

- ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
- ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.
- ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
- ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.
- ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.
- ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.
- ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
- ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.
- ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.
- ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

8. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Активи – вимоги до всіх фізичних та юридичних осіб, у тому числі до банків.

Активні основні фонди – устаткування – машини, обладнання, тобто ті елементи, що приймають безпосередню участь у процесі виробництва.

Акціонерним товариством є господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій.

Акція – цінний папір без встановленого терміну обігу, що підтверджує членство його власника в товаристві, свідчить про пайову участь у статутному фонді; надає учаснику товариства право на участь

Акція – цінний папір, що випускається акціонерним товариством і засвідчує права на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів на частку акції та частини майна акціонерного товариства за умови його ліквідації, а також інші права, передбачені законодавчими актами України.

Алгоритм управління – точно певний порядок вироблення управлінських рішень, формування планів, обміну інформацією в процесі управління.

Амортизація – процес перенесення авансованої раніше вартості засобів праці на вартість продукції, що виробляється, з метою її повного відшкодування.

Аналіз – функція управління, призначена для вивчення, систематизації, узагальнення і оцінки досягнутих результатів. На підставі даних аналізу виявляються вузькі місця в діяльності організації. Оцінюються кінцеві результати виробничої діяльності, обґрунтовуються управлінські рішення.

Аналіз систем управління – дослідження системи управління на основі розкладання її на складові частини (елементи) для вивчення кожного з них окремо і виявлення їх ролі і місця в системі. Виділені в процесі аналізу

елементи піддаються синтезу, що дозволяє на новому рівні знання продовжити і поглибити дослідження системи.

Асортимент – це сукупність різновидів продукції кожного найменування, що різняться за відповідними техніко-економічними показниками (за типорозмірами, потужністю, продуктивністю, фасонами, моделями).

Асоціація – договірне об'єднання підприємств, створене з метою постійної координації господарської діяльності шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. Асоціація не має права втручатися у господарську діяльність підприємств – учасників асоціації.

Банкрутство – це пов'язана з нестачею активів у ліквідній формі нездатність суб'єкта підприємницької діяльності задовольнити у визначений для цього термін висунуті йому кредиторами вимоги і виконати зобов'язання перед державним бюджетом.

Бюджетний період – строк, протягом якого діє затверджений бюджет (як правило - календарний рік). У деяких випадках може продовжуватись кілька років і не збігатися з бюджетним роком.

Бюджетний рік – період, на який затверджується державний бюджет країни.

Бюджетні обстеження – вид статистичного дослідження фактичного рівня доходів, видатків та споживання населення, ступеня задоволення матеріальних і духовних потреб людей різних соціальних груп. Б.о. здійснюються за допомогою вибіркового спостереження (вибіркового методу). Це дає змогу шляхом обстеження порівняно невеликої групи сімей отримати дані необхідної репрезентативності. Застосовується три способи Б. о.: експедиційний, коли фіксуються дані за певний період у бланки обстеження під час безпосереднього опитування громадян; анкетний, який передбачає самостійне заповнення громадянами надісланих їм бланків; поточний, коли

необхідні записи систематично ведуть члени обстежуваних сімей. Матеріали Б.о. розробляються за територіальними ознаками або за соціальними групами населення, а в межах останніх – за групами сімей з різним рівнем доходу. Це єдине джерело статистичних даних, що відображають фактичний життєвий рівень, соціально-економічні явища тощо.

Бюджетні позики – короткострокові позики вищого бюджетного органу установі нижчого рівня для покриття тимчасового касового розриву в бюджеті у зв'язку з перевищенням видатків над доходами в окремі періоди (квартали) року (як правило, у I півріччі). В Україні право видавати з державного бюджету Б.п. адміністраціям та встановлювати строки їх повернення надано Міністерству фінансів України. Аналогічні права мають адміністрації вищого структурного рівня щодо надання позичок структурам нижчого адміністративного рівня.

Бюджетні рахунки (Б.р) – рахунки у Національному банку України для обліку доходів і видатків державного і місцевих бюджетів. Б.р. поділяються на доходні та поточні рахунки позабюджетних коштів. Для обліку кожного виду доходів певного бюджету відкривають окремі Б.р.

Бюджетування – процес розробки оптимальних напрямів використання доходів і формування витрат підприємства в процесі здійснення його фінансово-господарської діяльності, розрахований на чітко визначений період часу.

Бюджетування – це процес планування виробничо-господарської діяльності підприємства, процес розробки, виконання, контролю та аналізу фінансового плану, який охоплює всі сторони діяльності господарської структури, що дозволяє зіставити всі витрати і отримані результати на наступний період.

Валова продукція підприємства – вартість усіх готових виробів і напівфабрикатів, виготовлених у звітному періоді із свого матеріалу і матеріалу замовника за вирахуванням вартості готових виробів і напівфабрикатів спожитих у виробництві. Тобто валова продукція показує тільки кінцеву

вартість вироблених товарів і не включає вартість виробів спожитих всередині підприємства.

Вартісними показниками виробничої програми є обсяги товарної, валової, реалізованої, чистої, умовно – чистої продукції, нормативної вартості обробітку, валового і внутрізаводського обороту, обсяг незавершеного виробництва.

Виробнича потужність підприємства (цеху, ділянки) – це максимально можливий випуск продукції певної номенклатури за одиницю часу (рік) при найбільш раціональному використанні наявних виробничих фондів (устаткування, площ) з врахуванням застосування прогресивних технологічних процесів, раціональної організації виробництва і праці.

Виробнича програма – це система планових завдань з виробництва і доставки продукції споживачам у розгорнутій номенклатурі, асортименті, відповідної якості та у встановлені строки згідно договорів поставок.

Виробнича процес – сукупність взаємопов'язаних процесів праці та природних процесів, у результаті яких вихідні матеріали перетворюються на готову продукцію.

Виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) – витрати безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції, зумовлені технологією і організацією виробництва, а у частині витрат на управління – тільки загальновиробничі витрати. Виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) включає: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати.

Виробнича структура підприємства – склад цехів та служб, що реалізують виробничий процес виготовлення продукції, форми їх взаємозв'язків.

Виробнича структура підприємства є формою організації виробничого процесу вона виражається в розмірі підприємства, кількості й складі цехів та служб, їх плануванні, а також у кількості планування виробничих ділянок та робочих місць усередині цехів.

Витрати підприємства – собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) і витрати, пов'язані з оперативною діяльністю підприємства, що поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

Власність – це право володіння майном та обов'язок нести витрати щодо його збереження, ремонту, господарської експлуатації, а також брати на себе ризик.

Внутрішнє середовище підприємства – це механізм життєдіяльності підприємства, що забезпечує його самовідтворення. Основними елементами внутрішнього середовища є: підприємець, місія підприємства, цілі підприємства, працівники, технології, ресурси, структура управління, результат діяльності підприємства тощо.

Внутрішні чинники формування виробничої структури – стратегія розвитку підприємства, ресурсні обмеження, специфіка продукції, чисельність персоналу, потужність виробництва.

Внутрішньо фірмова інфраструктура – формування різних об'єктів економічних відносин усередині підприємства.

Внутрішньо фірмове підприємництво – вивільнення творчої підприємницької активності на внутрішньо фірмовому рівні.

Внутрішня норма дохідності інвестицій – дисконтна ставка, за якої чистий приведений дохід дорівнює нулю.

Державне підприємство засноване на державній власності. Державні підприємства діють як державні комерційні підприємства або казенні підприємства.

Диверсифікація – одночасний розвиток декількох технологічно не пов'язаних між собою видів виробництв, що значно розширює номенклатуру та асортимент виробленої продукції.

Дохід – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Економічна безпека фірми – такий стан корпоративних ресурсів і підприємницьких можливостей, за якої гарантується найбільш ефективне їх

використання.

Економічна відповідальність за кінцеві результати праці – безумовне виконання планових завдань і договірних зобов'язань підрозділами підприємства.

Економічна ефективність виробництва – кількісне співвідношення результатів господарської діяльності і витрат.

Економічна модель – виведення закономірностей розвитку економіки із відповідних економічних фактів.

Економічна політика держави – система економічних ідей, цілей держави, завдань та засобів їх досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їх реалізації.

Економічна система – система, що здійснює виробництво, розподіл, обмін та споживання матеріальних благ.

Економічне зростання – збільшення реального обсягу ВВП у країні.

Економічні методи ДРЕ – створена державою система фінансового або матеріального стимулювання діяльності суб'єктів господарювання, що впливає на їхні економічні інтереси та обумовлює адекватну поведінку.

Експериментальні (дослідні) цехи – займаються підготовкою і випробуванням нових виробів, розробкою нових технологій, проведенням різноманітних експериментальних робіт.

Екстенсивний тип економічного зростання – зростання, що базується на кількісному збільшенні трудових і матеріальних ресурсів, які залучаються у виробництво.

Екстенсивний шлях розвитку основних фондів – спосіб збільшення обсягів виробництва шляхом кількісного приросту усіх елементів основних фондів.

Елементарна лінійна організаційна структура – представляє собою найпростішу дворівневу структуру, яка формується на невеликому підприємстві, і призначена для відокремлення управління від безпосереднього виконання роботи.

Емісія цінних паперів – випуск в обіг акцій, облігацій та інших боргових зобов'язань, здійснюваний торгово-промисловими компаніями, кредитними установами і державою.

Емітент – особа, яка здійснює випуск емісійних цінних паперів.

Ефект мультиплікатора – вплив зміни сукупних видатків на рівноважний ВВП (вплив, викликаний змінами у споживанні, інвестиціях, державних видатках або чистому експорті).

ECTS (European Credit Transfer and Accumulating System) – європейська перевідна і накопичувальна система кредитів. Європейська перевідна і накопичувальна система кредитів (ECTS) – система, створена для зручності осіб, що навчаються, яка базується на оцінці трудомісткості навчальної роботи особи, необхідної для досягнення мети навчання за даною програмою. Ці цілі повинні бути описані в термінах встановлених підсумків навчання і компетенцій. ECTS базується на принципі відповідності 60 кредитів трудомісткості одному академічному року навчальної роботи особи денної форми навчання. Система ECTS призначена для підвищення прозорості систем освіти і сприяє мобільності студентів в Європі за допомоги накопичення і переведення кредитів. Переведення кредитів гарантується Угодою, підписаною університетом, звідки переходить студент, університетом, куди він переводиться і самим студентом.

Ефективний розподіл ресурсів – розподіл ресурсів в економіці між виробництвом різних товарів та послуг, який максимізує задоволення потреб споживачів.

Життєвий цикл підприємства – це сукупність етапів, які проходить підприємство за період свого функціонування.

Загальна структура підприємства – це комплекс виробничих та обслуговуючих підрозділів, а також апарат управління підприємством.

Загальновиробничі витрати – витрати на організацію виробництва і управління цехами, дільницями і іншими підрозділами основного і допоміжного виробництва, а також витрат на утримання і експлуатацію машин

і обладнання.

Залишкова вартість основних фондів характеризує реальну їхню вартість, іще не перенесену на вартість виготовленої продукції (виконаної роботи, наданої послуги). Вона є розрахунковою величиною збільшенням обсягу випуску продукції і зменшується із його зниженням.

Зовнішнє середовище – це все те, що перебуває зовні системи, необхідні умови існування та розвитку системи.

Зовнішнє середовище підприємства – це структурно-просторове оточення, яке складається з факторів впливу на функціонування підприємства до якого належать: споживачі, постачальники, державні органи, конкуренти, профспілки.

Зовнішні чинники формування виробничої структури – економічні, правові, науково-технічні, соціально-культурні, екологічні.

Інвестиції – усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності з метою досягнення соціально-економічного ефекту.

Інвестиційна діяльність – сукупність дій та заходів громадян, юридичних осіб та держави щодо залучення та реалізації інвестицій.

Індекс рентабельності інвестицій – показник оцінки ефективності інвестицій, який визначається як відношення суми дисконтова них грошових потоків за весь інвестиційний період до суми дисконтова них інвестицій.

Інноваційна модель підприємництва – це модель, яка виходить не із ресурсів, а із можливостей виробництва.

Інноваційний потенціал – сукупність науково-технологічних, виробничих, фінансово-економічних, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки.

Інноваційні процеси і явища – характеризують розвиток національної економіки, її галузей та окремих підприємств на якісно новому рівні.

Інновація – використання результатів наукових досліджень і розробок,

спрямованих на вдосконалення процесу виробничої діяльності, економічних, правових та соціальних відносин у сфері науки, культури, освіти та інших сферах діяльності суспільства.

Іноземне підприємство – підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить сто відсотків.

Інституційна теорія підприємництва – підприємство розглядається як організація, що створена людьми для ефективнішого використання обмежених ресурсів.

Інтенсивний шлях розвитку основних фондів – якісне вдосконалення всіх елементів основних фондів через проведення раціональної економічної політики на підприємстві.

Інфраструктура підприємства – це комплекс цехів, господарств та служб, які забезпечують необхідні умови для функціонування підприємства. Розрізняють виробничу і соціальну інфраструктуру підприємства.

Калькулювання – визначення розміру витрат у вартісному вираженні, які припадають на калькуляційну одиницю.

Картель – об'єднання підприємств переважно однієї галузі для здійснення спільної комерційної діяльності.

Кваліфікація – це сукупність спеціальних знань та практичних навичок, що визначають ступінь підготовленості працівника до виконання професійних функцій визначеної складності.

Керівники – це працівники, що займають посади керівників підприємств та їхніх структурних підрозділів. До них належать директори (генеральні директори), начальники, завідувачі, керуючі, виконроби, майстри на підприємствах, у структурних одиницях та підрозділах; головні спеціалісти (головний бухгалтер, головний інженер, головний механік тощо), а також заступники перелічених керівників.

Спеціалісти – це працівники, що виконують спеціальні інженерно-технічні, економічні та інші роботи, інженери, економісти, бухгалтери, нормувальники, адміністратори, юрисконсультанти, соціологи тощо.

Кількісні показники виробничої програми – натуральні, умовно-натуральні, вартісні.

Класична модель підприємництва – це модель, яка орієнтується на максимізацію віддачі наявних ресурсів.

Коефіцієнт змінності роботи обладнання – відношення кількості відпрацьованих станко-змін до кількості відпрацьованих станко-днів.

Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання – це відношення дійсного фонду часу роботи обладнання до номінального фонду часу за певний період.

Колективний договір – це угода між трудовим колективом в особі профспілки та адміністрацією або власником, яка щорічно переглядається і регулює їх виробничі, економічні і трудові відносини.

Командитним товариством є господарське товариство, в якому один або декілька учасників здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном (повні учасники), а інші учасники присутні в діяльності товариства лише своїми вкладами (вкладники).

Комерційне підприємство – підприємство, діяльність якого має комерційний характер, тобто пов'язана з отриманням прибутку.

Комунальне підприємство – те, що засноване на засадах комунальної власності певної територіальної громади.

Кон'юнктура ринку – зовнішній прояв внутрішнього стану економічної системи у певний період часу (від лат. conjurgi – сукупність умов, ситуація), що слугує для оцінки економічного стану, тенденції і перспектив розвитку конкретного ринку через зміну попиту, пропозиції та ціни.

Конвеєрна лінія – основна виробнича ланка потокового виробництва.

Конверсія – істотне (іноді повне) перепрофілювання виробничого потенціалу підприємства на випуск іншої продукції під впливом докорінної зміни ринкового середовища або глобальних чинників розвитку економіки.

Конкуренція – це форма взаємодії суб'єктів ринку, боротьба за

найвигідніші умови вкладення капіталу, збільшення обсягів продажу, сутність чого зводиться до завоювання прихильності споживачів і є засобом виживання на ринку у довготерміновій перспективі.

Консорціум – тимчасове об'єднання підприємств для досягнення певної спільної мети (наприклад здійснення спільного великого господарського проекту, реалізації цільових програм). Учасниками консорціуму можуть бути державні та приватні фірми, а також окремі держави.

Концентрація – процес зосередження засобів виробництва на великих підприємствах.

Кооперування – форма виробничих зв'язків між підприємствами, що спільно виготовляють певний вид кінцевої продукції.

Корпоративна (виробнича, бізнесова) культура (етика) – це морально-економічна категорія, що містить історичні традиції, культурні надбання, роль особливості в історії, взаємовідносини між партнерами на ринку та всередині колективу підприємства, ставлення до ризику тощо.

Корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав.

Корпорація – договірне об'єднання підприємств на засаді інтеграції науково-технічних, виробничих та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень для централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації;

Корпорація (акціонерне товариство) – організаційна форма сучасного світового підприємництва, заснована на акціонерній власності, тобто власниками (засновниками) є акціонери, які несуть обмежену відповідальність за зобов'язаннями корпорації у розмірі свого внеску в акціонерний капітал.

Кредитоспроможність – наявність передумов для отримання кредиту і здатність повернути його.

Ліквідність – спроможність підприємства своєчасно розраховуватися за

зобов'язаннями, або можливість перетворення оборотних активів в гроші для оплати зобов'язань.

Лінійно-функціональна організаційна структура управління – є найбільш поширеною на підприємствах, які, зростаючи, переходять від категорії малих до категорії середніх. Вона базується на розподілі повноважень та відповідальності за функціями управління, а також на прийнятті рішень по вертикалі.

Лінійно-штабна організаційна структура управління передбачає створення поліфункціональних штабів на рівні лінійних керівників. Призначення таких штабів полягає у вивченні відповідних проблем з метою надання лінійному керівництву допомоги при прийнятті рішень та забезпечення концентрації зусиль для вирішення конкретних управлінських завдань. Така організаційна структура, як правило, носить тимчасовий характер і після вирішення проблеми вона розформовується.

Майно підприємства – виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства.

Макросередовище – його структурні елементи мають опосередкований вплив на діяльність підприємства.

Матрична організаційна структура управління передбачає створення поряд з лінійним керівництвом та функціональним апаратом управління ще й тимчасових проектних груп. Такі групи формуються із спеціалістів постійних функціональних підрозділів підприємства для роботи над конкретними проектами. Після закінчення роботи над проектом група припиняє свою діяльність, а спеціалісти повертаються до виконання своїх обов'язків в межах відповідних функціональних підрозділів.

Мета економічної безпеки – гарантування стабільного і максимального ефективного функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому.

Механістичні структури управління – (їх часто називають ієрархічними, бюрократичними, формальними, традиційними, класичними)

характеризуються наявністю жорсткого ієрархічного розподілу влади, формалізацією правил та процедур, централізованим прийняттям рішень. Вони функціонують як чітко налагоджений механізм. До таких структур управління належать лінійна, функціональна, лінійно-функціональна та лінійно-штабна структури управління.

Мікросередовище – це середовище прямого впливу на діяльність підприємства.

Моделювання – дослідження реальних систем, явищ і об'єктів за допомогою моделей, що охоплює побудову моделей, дослідження властивостей моделей та перенесення здобутих відомостей на реальні системи.

Моніторинг зовнішнього середовища – це постійне відстеження інформації про стан зовнішнього середовища.

Моніторинг інноваційної діяльності – систематичний збір, обробка та аналіз інформації про перебіг інноваційних процесів, практичні наслідки заходів щодо стимулювання і регулювання інноваційної діяльності, результати реалізації пріоритетних напрямків інноваційної діяльності.

Монополія – це ринок, на якому діє лише один продавець.

Мотивація – пошук спонукальних мотивів до здійснення певної роботи працівником чи групою працівників.

Натуральними показниками виробничої програми є обсяг продукції в натуральних одиницях по номенклатурі і асортименту.

Наука – сфера людської діяльності, спрямована на вироблення нових знань про природу, суспільство і мислення. Термін «наука» застосовується для назви окремих галузей наукового знання. Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність спрямована на здобуття і використання нових знань. Наукова ідея – інтуїтивне пояснення явища (процесу) без проміжної аргументації, без усвідомлення всієї сукупності зв'язків, на основі яких робиться висновок. Наука передбачає два види ідей: конструктивні й деструктивні, тобто ті, що мають чи не мають значущості для науки і практики.

Наукова проблема – сукупність нових діалектно-складних теоретичних

або практичних питань, які суперечать існуючим знанням і потребують вирішення за допомогою наукових досліджень. Вони виникають у економіці закономірно під дією економічних законів у зв'язку з розвитком продуктивних сил і виробничих відносин.

Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного і власні, висновки, її якість може бути визначена за такими критеріями: актуальність обраної теми; науковість, повнота розкриття теми, аргументованість висновків; елемент творчості; стиль, грамотність.

Наукова теорія – це система узагальненого знання, пояснення різнобічності подій, ситуацій, що відбуваються у природі чи суспільстві.

Наукове дослідження – це цілеспрямоване вивчення за допомогою наукових методів явищ і процесів, аналіз впливу на них різних факторів, а також вивчення взаємодії між явищами з метою отриманих переконливо доведених і корисних для науки і практики рішень, і включає в себе два основних рівня: емпіричний і теоретичний. Наукове пізнання – дослідження, яке характерне своїми особливими цілями і завданнями, методами отримання і перевірки нових знань. Воно сягає сутності явищ, розкриває закони їх існування та розвитку.

Науковий напрям – сегмент певної науки, де існують наукові школи і працюють десятки докторів і кандидатів наук, докторантів, аспірантів, студентів.

Науковий результат – нове знання, здобуте в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксована на носіях наукової інформації у формі наукового звіту, наукової праці, монографії тощо.

Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС) – системне утворення, яке має свою структуру, зміст і форми. У ВУЗах склалася певна структура НДДС: проректор з наукової роботи – рада НДДС інституту – рада студентського науково-творчого товариства (СНТТ) факультетів, СНТТ кафедр.

Науково-дослідні роботи (НДР) – роботи пошукового, теоретичного та

експериментального характеру, що виконуються з метою визначення технічної можливості створення нової техніки в певні терміни. НДР поділяються на фундаментальні (одержання нових знань) і прикладні (застосування нових знань для вирішення конкретних задач) дослідження.

Науково-педагогічні працівники – особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах третього і четвертого рівнів акредитації професійно займаються педагогічною діяльністю у поєднанні з науковою та науково-технічною діяльністю.

Науково-прикладний результат – нове конструктивне чи технологічне рішення, експериментальний зв'язок, закінчене випробування, яке впроваджене або може бути впроваджене у суспільну практику . він висвітлюється у формі: наукових рефератів, наукових доповідей і статей, курсових (дипломних, магістерських) робіт, дисертацій, монографій, підручників тощо.

Науково-технічна революція (НТР) – віддзеркалює докорінну якісну трансформацію суспільного розвитку на основі новітніх наукових відкриттів та винаходів, що мають революціонізуючий вплив на змінювання знарядь праці, технологій, організації та управління виробництвом, характер трудових відносин у суспільстві.

Науково-технічний прогрес (НТП) – безперервний взаємообумовлений процес розвитку науки і техніки; створення нових і удосконалення застосовуваних технологій, засобів виробництва на базі використання досягнень фундаментальної науки.

Науковий факт – подія чи явища, яке є основою для висновку або підтвердження. Він є елементом, який у сукупності з іншими становить основу наукового знання, відбиває об'єктивні властивості явищ та процесів.

Національне підприємство – підприємство, капітал яких належить підприємцям даної країни.

Некомерційне підприємство – підприємство, діяльність якого спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Неокласична теорія (механістична модель підприємства) – підприємство розглядається як цілісний об’єкт, який залучає ресурси і використовує їх для виготовлення продукції.

Непромисловий персонал підприємства – це працівники торгівлі та громадського харчування, житлового господарства, медичних і оздоровчих установ, навчальних закладів і курсів, а також установ дошкільного виховання та культури, які перебувають на балансі підприємства.

Номенклатура продукції – це перелік найменувань виробів, завдання з випуску яких передбачено планом виробництва продукції.

Норма обслуговування – встановлена кількість одиниць обладнання, яка обслуговується одним робітником.

Норма чисельності – необхідна для виконання певної роботи чисельність персоналу.

Нормативна чиста продукція – показник обсягу виробництва, що визначається за порівнянними (стабільним) нормативам, що відображає суспільно необхідні витрати живої праці на виробництво одиниці продукції. Економічним змістом нормативної чистої, як і чистої продукції, є новостворена вартість. Нормативи чистої продукції (НЧП) визначаються на всі вироби, вироблені підприємствами промисловості, одночасно з оптовими цінами.

Облікова чисельність працівників підприємства включає всіх постійних, тимчасових і сезонних працівників, котрих прийнято на роботу терміном на один і більше днів незалежно від того, перебувають вони на роботі, знаходяться у відпустках, відрядженнях, на лікарняному листку тощо.

Оборотні кошти – виражені у грошовій формі кошти підприємства, необхідні для створення виробничих запасів на складах та на виробництві, для розрахунків з постачальниками, бюджетом, виплати заробітної плати тощо. Вони призначені для формування і забезпечення кругообігу оборотних фондів і фондів обігу.

Оборотні фонди – предмети праці, які використовуються у виробництві (сировина, матеріали, паливо, тара, напівфабрикати, незавершене виробництво,

витрати майбутніх періодів); цілком споживаються у кожному виробничому циклі, змінюють або втрачають натуральну форму й переносять свою вартість на заново виготовлений продукт внаслідок одноактного використання.

Оборотні фонди – частина виробничих фондів у вигляді певної сукупності предметів праці, елементи яких цілком споживаються в кожному виробничому циклі, змінюють або повністю втрачають натуральну форму і переносять всю свою вартість на вартість продукції, що виробляється (на вартість платних послуг).

Оборотність оборотних коштів – тривалість повного кругообігу засобів з моменту придбання оборотних фондів до виходу та реалізації готової продукції.

Обслуговуючі цехи та господарства – виконують роботи, які забезпечують необхідні умови для нормального перебігу основних і допоміжних виробничих процесів.

Одиничне виробництво – тип виробництва, який характеризується широкою номенклатурою продукції і малим обсягом її випуску.

Одноосібне володіння – організаційна форма підприємництва, за якої власником є окрема особа або сім'я.

Організаційна структура управління – це сукупність певним чином пов'язаних між собою управлінських ланок. Вона характеризується кількістю органів управління, порядком їхньої взаємодії та функціями, які вони виконують. Головне призначення організаційної структури – забезпечити ефективну діяльність управлінського персоналу.

Організаційно-правова форма господарювання – це форма здійснювання господарської (в тому числі підприємницької) діяльності

Організація виробництва – певним чином упорядкована і скоординована у часі і просторі система взаємодії особистих і речових елементів виробничого процесу – людей, як персоналу підприємства, знарядь і предметів праці.

Органічні структури управління – характеризуються слабким

використанням формальних правил та процедур, децентралізацією повноважень та участю працівників у прийнятті рішень, гнучкістю структури управління та незначною кількістю рівнів ієрархії управління, що дають змогу підприємству швидко адаптуватись до змін зовнішнього середовища. До цього типу структур управління належать дивізійні, матричні, проектні, множинні та інші структури, які характеризуються гнучкістю під час взаємодії із зовнішнім середовищем підприємства.

Основні виробничі фонди – частка виробничих фондів, що використовується більше одного виробничого циклу і у кожному циклі частково переносить свою вартість на новостворений продукт.

Основні фонди – це засоби праці, які мають вартість і функціонують у виробництві тривалий час у своїй незмінній споживній формі, а їх вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції, що виробляється, (на платні послуги) частинами в міру спрацювання.

Основні цехи – виготовляють продукцію, призначену для реалізації на сторону, тобто продукцію, що визначає профіль та спеціалізацію підприємства.

Охорона інтелектуальної та кадрової складових – підвищення ефективної діяльності персоналу, збереження і розвиток кадрового потенціалу.

Партнерство – це стосунки між учасниками ринкових відносин, сутність яких полягає у пошуку взаємних домовленостей, дотримання принципу рівноправності, відсутності диктату.

Партнерство (товариство) – така організаційна форма підприємницької діяльності, що передбачає об'єднання капіталів двох і більше осіб (фізичних та/або юридичних) на відповідних умовах розподілу ризику, прибутків й збитків, спільного контролю результатів бізнесу; активної участі в його веденні. Основою взаємин учасників партнерства є договір (установчий договір та/або статут, залежно від виду партнерства).

Пасивні основні фонди – будівлі, споруди, трубопроводи тощо, тобто ті елементи, що не приймають безпосередньої участі у виробництві, але створюють для нього необхідні умови.

Первісна вартість основних фондів – це фактична їхня вартість на момент введення в дію чи придбання. Наприклад, нове виробниче приміщення зараховують на баланс підприємства за кошторисною вартістю його будівництва; первісна вартість будь-якого виробничого устаткування, крім оптової ціни, включає витрати на його транспортування й установку на місці використання. Первісна (балансова) вартість виробничих основних фондів визначається на початок наступного за звітним роком потрібно враховувати абсолютні величини введення в дію та вибуття протягом звітного року, оскільки останні мають діяти (не діяти) протягом усього наступного року незалежно від дати введення чи вибуття основних фондів у звітному році.

Персонал підприємства – це сукупність найнятих працівників різних професійно-кваліфікаційних груп, зайнятих на підприємстві відповідно до штатного розкладу, а також працюючі власники організації, які одержують на підприємстві (фірмі) заробітну плату.

Підвищення технічного рівня виробництва без розширення виробничих площ – реконструкція діючого підприємства.

Підвісний конвеєр – елемент технологічної бази, призначений для безперервного і рівномірного переміщення підвищених на ньому предметів праці.

Підприємницька діяльність – це основа ринкових відносин, спрямована на задоволення потреб споживачів, та отримання за рахунок цього виробниками власних економічних вигод.

Підприємницька теорія (модель балансу інтересів) – підприємство розглядається як таке, в діяльності якого зацікавлені різні групи як в самому підприємстві так і за його межами.

Підприємство – самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, чи іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку,

передбаченому Господарським кодексом України (стаття 62) та іншими законами.

Підприємство з іноземними інвестиціями – підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить не менш як десять відсотків.

Підприємство колективної власності – підприємство, що є власністю його трудового колективу, кооперативу, іншого статутного товариства або громадської організації.

Підрозділи – центри прибутку – структурні виробничі підрозділи, яким надається широкі права у прийнятті рішень у процесі господарської діяльності та які несуть відповідальність за отримання прибутку.

Підсистема – сукупність елементів, об'єднаних спільним процесом функціонування, які, взаємодіючи, реалізують певну операцію, необхідну для досягнення поставленої перед системою в цілому мети.

План підприємства – це завчасно розроблена система заходів, що передбачає зміст, взаємодію ресурсів, обсяги, методи, послідовність і строки виконання робіт. Об'єктом планування на підприємстві є його діяльність. Предметом планування на підприємстві є його ресурси.

Планування – є найважливішою функцією управління підприємством: це процес визначення цілей, які підприємство передбачає досягти за певний період та способів досягнення таких цілей.

Побічні цехи – займаються, як правило, утилізацією, переробкою та виготовленням продукції з відходів основного виробництва.

Повна (первісна і відновлена) вартість основних фондів – це вартість у новому, не зношеному стані. Саме за цією вартістю основні

Постійні витрати – це витрати, абсолютний розмір яких не змінюється у короткотерміновому періоді у залежності від зміни обсягу випуску продукції.

Поточні витрати підприємства – сукупність витрат живої т уречевленої праці на здійснення поточної діяльності, а за натурально-речовим складом – спожиту частину матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

Предметна форма спеціалізації – основні цехи спеціалізуються на

виготовленні будь-якого виробу, групи виробів.

Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування – визначається як алгебраїчна сума прибутку від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (витрат).

Прибуток від операційної діяльності – визначається як алгебраїчна сума валового прибутку, іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Приватне підприємство – те, що належить громадянину або громадянам, або іноземцям, або особам без громадянства, або юридичній особі на правах приватної власності з використанням його (їх) праці чи з використанням найманої праці.

Прогнозування зовнішнього середовища – це формування уявлення про майбутній стан чинників зовнішнього середовища.

Прогнозування розвитку (стану) підприємства – наукове обґрунтування можливих та якісних змін стану, рівня розвитку у цілому, окремих напрямків діяльності у майбутньому, а також альтернативних способів і термінів досягнення очікуваного стану.

Продуктивність праці – кількісне відношення обсягу (маси) отриманого продукту до праці, затраченої на її виготовлення. Вимірюється кількістю продукції, виробленою за одиницю часу (виробітком), або витратами часу на виробництво одиниці продукції (трудомісткістю).

Продукція – це продукт праці, який появляється внаслідок взаємодії людини з засобами виробництва.

Проектно-цільові організаційні структури управління формуються під час роботи над організаційними проектами (наприклад, здійснення модернізації виробництва, освоєння випуску нової продукції тощо). Для управління проектом створюється проектна команда, визначаються цілі проекту, формується структура, планується та організується виконання роботи, здійснюється координація дій виконавців.

Промислово-виробничий персонал – це персонал підприємства,

безпосередньо пов'язаний з процесом виробництва продукції (послуг), тобто зайнятий основною виробничою діяльністю називається

Професія – це особливий вид трудової діяльності, яка потребує певних теоретичних знань і практичних навичок.

Прямі витрати – витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені

Прямі інвестиції – вкладення коштів у певні об'єкти економіки інвестором самостійно, без посередників.

Реалізована продукція – продукція відвантажена покупцям і оплачена ними в даному періоді. Реалізована продукція включає частину вартість товарної продукції попереднього періоду, якщо оплата за неї проведена в поточному періоді. Тому обсяг реалізованої продукції за певний період може бути більше або менше обсягу товарної продукції за цей же період.

Реальні інвестиції – вкладення капіталу у матеріальні та нематеріальні активи підприємства.

Рентабельність – відносний показник ефективності роботи підприємства, котрий обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів).

Ресурсна безпека – забезпеченість виробництва основними видами ресурсів, можливість заміщення ресурсів, якість ресурсів.

Ринковий механізм – це система товарно-грошових відносин, яка забезпечує еквівалентний обмін продуктів (товарів, послуг), робочої сили, фінансових ресурсів та цінних паперів.

Ринок – це система відносин між суб'єктами товарно-грошового обміну як взаємозв'язку між продавцями (виробниками) і покупцями (споживачами) через рух товарів (продуктів) і грошей.

Робоче місце – це частина виробничої площі, де робітник або група робітників виконують окремі операції з виготовлення продукції або обслуговування процесу виробництва.

Санаційна спроможність – сукупність фінансових, організаційно-технічних і правових можливостей підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, які визначають фінансової санації.

Середньооблікова чисельність працівників підприємства за певний період визначається як сума середньомісячної чисельності поділена на кількість місяців у розрахунковому періоді.

Синдикат – організаційна форма існування різновиду картельної угоди, що передбачає реалізацію продукції учасників через створюваний спільний збутовий орган або збутову мережу одного з учасників об'єднання.

Система оперативного планування виробництва – це сукупність різних методик та технологій планової роботи, що характеризується ступенем централізації, об'єктом регулювання, складом календарно-планових показників, порядком обліку та руху продукції та оформленням облікової документації.

Системний аналіз – методологія дослідження об'єктів довільної природи шляхом їх подання як систем з подальшим аналізом і синтезом цих систем.

Сканування зовнішнього середовища – це безперервне простежування за його параметрами, один з напрямів аналітико – прогностичних робіт, призначається для збору, оцінки і прогнозування значущості для економічної системи важливих змін у зовнішньому середовищі.

Службовці – це працівники, що здійснюють підготовку та оформлення документації, облік та контроль, господарське обслуговування (тобто виконують суто технічну роботу), зокрема – діловоди, обліковці, архіваріуси, агенти, креслярі, секретарі-друкарки, стенографісти тощо.

Спеціалізація – поділ традиційних та формування нових галузей суспільного виробництва.

Спеціальність – це вид діяльності в межах професії, який має специфічні особливості, додаткові спеціальні знання і навички.

Статутний капітал – фіксована сума основного і оборотного капіталу підприємства. Він утворюється на момент його створення і перебуває в розпорядженні підприємства впродовж усього терміну його функціонування.

Стратегічні господарські підрозділи – це підрозділи підприємства, які орієнтовані на свої ринки, своїх клієнтів, мають своїх конкурентів.

Структура підприємства – це склад і співвідношення його внутрішніх

ланок (цехів, ділянок, відділів, лабораторій та інших підрозділів), що становлять єдиний господарський об'єкт. Розрізняють загальну, виробничу й організаційну структури підприємства.

Ступінь механізації праці – відношення обсягу механізованих робіт до заготівельного обсягу робіт.

Теплова обробка продукції – призначена для виготовлення напівфабрикатів.

Технологічна безпека – ступінь спрацювання основних виробничих засобів, завантаження спеціалізованого устаткування і доступ ноу-хау; частка витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, введення в дію основних виробничих засобів.

Технологічна форма спеціалізації цехів – підрозділи створюються за принципом технологічної однорідності.

Технологічні інновації – матеріалізація нових ідей і знань, відкриттів, винаходів і науково-технічних розробок з метою їхньої комерційної реалізації для задоволення потреб споживачів.

Товариство з обмеженою відповідальністю – це товариство, статутний фонд якого поділений на частини, що визначені установчими документами. Його учасники несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства у межах свого внеску.

Товариство з повною відповідальністю – це товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язання підприємства всім своїм майном.

Товариством з додатковою відповідальністю є господарське товариство, статутний фонд якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів і яке несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а в разі його недостатності

Товарна продукція (обсяг продукції, послуг) – продукція вироблена для реалізації за межами підприємства. Можна визначити на основі валової продукції, для цього з валової продукції віднімається вартість незавершеного

виробництва і напівфабрикатів.

Точка беззбитковості – мінімальний обсяг виробництва (реалізації) продукції, при якому сума одержаного валового доходу дорівнює сумі поточних витрат.

Традиційні процеси і явища – характеризують звичайне функціонування національної економіки, її галузей та окремих підприємств.

Трудові ресурси – це частина працездатного населення, що за своїми віковими, фізичними, освітніми даними відповідає певній сфері діяльності.

Унітарне підприємство створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує статутний фонд, розподіляє доходи, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства.

Управління (системою) – діяльність, яка має на меті забезпечити цілеспрямоване поводження системи під час зміни умов зовнішнього середовища або умов її функціонування. Системи з управлінням називають кібернетичними системами.

Фінансова складова економічної безпеки – комплекс заходів та реалізація запланованих дій у процесі здійснення суб'єктом господарювання фінансово-економічної діяльності.

Фінансові інвестиції – вкладення капіталу у різні види фінансових документів (використання коштів для придбання цінних паперів).

Фонди обігу – кошти, які обслуговують процес обігу продукції. До них належать: готова продукція на складах підприємства, відвантажена продукція, грошові кошти на розрахунковому рахунку у банку, дебіторська заборгованість.

фонди рахуються на балансі підприємства протягом усього періоду їхнього функціонування.

Фондоозбросність праці – показник, що характеризує рівень технічної оснащеності праці, величина основних виробничих фондів, які використовує один працівник: визначається відношенням середньорічної вартості основних фондів до середньорічної чисельності працівників.

Функціональна організаційна структура управління – передбачає функціональний розподіл праці та функціональну спеціалізацію підрозділів.

Чиста продукція – продукція новостворена працею у тій чи іншій сфері матеріального виробництва. Являє собою різницю між обсягом валової продукції і матеріальними витратами (сировина, матеріали, паливо) в цінах кінцевого споживання. $ЧП = \text{Валова продукція} - \text{Матеріальні витрати}$ Чиста продукція відображає вклад підприємства у створення національного доходу країни, так як враховує тільки додану вартість.

Чистий прибуток – враховує у своєму складі суму прибутку від звичайної діяльності після оподаткування з врахуванням сальдо надзвичайних доходів і витрат після сплати законодавчо встановлених податків; залишається у розпорядженні підприємства.

Чистий приведений дохід – показник оцінки ефективності інвестицій, який визначається як різниця між сумою дисконтованих грошових потоків за весь інвестиційний період та сумою дисконтова них інвестицій.

Штатний розпис – це локальний нормативно-правовий акт (тобто документ), який встановлює для конкретного підприємства, установи, організації структуру, штати та посадові оклади працівників і яким (звісно, в разі його затвердження) зобов'язане керуватися підприємство у своїй діяльності.

Якісні показники виробничої програми – сортність, марка, вміст корисного компоненту, частка продукції, що відповідає світовим стандартам, частка експортної продукції.